

Vaertlinck *contact*

Tijdschrift van de genealogische en heemkundige kring Vaertlinck vzw - Willebroek

Vaertlinck *contact*

Tijdschrift van de genealogische en heemkundige kring Vaertlinck vzw - Willebroek

Colofon

Op de cover

Op dit beeld van rond 1904 zien we de Kasteelstraat, sinds 1977 beter bekend als de Torenstraat. Het huis links op de foto was eigendom van brouwer De Jonghe met daarachterliggend de brouwerij de Jonghe-Erix. Rechts op de foto zien we de woonst waar Alfred Ost verbleef tussen 1892 en 1902. Hij was een bekend kunstschilder. Later werden er in deze woningen de burelen van De Jonghe-Erix gevestigd.

Editie

Jaargang 12 | nr. 4 | oktober-november-december 2017

Werkten mee aan dit nummer

Gary Mantiërs
Emiel Geens
René Pattyn
Annie Van Dessel
Leon Bernaerts
Natalie Geuens

Vormgeving

Natalie Geuens

Eindredactie

Annie Van Dessel
René Pattyn

Verantwoordelijke uitgever

Annie Van Dessel
Voorzitter
Tisseltsesteenweg 92
B-2830 Willebroeck

Redactieadres

Molenweg 24
B-2830 Willebroeck
info@vaertlinck.be
www.vaertlinck.be

ISSN 1782-2785

Koninklijke Bibliotheek van België - Wettelijk depot nr. D/2011/12484/5

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten of beeldmateriaal kan slechts gebeuren mits schriftelijke toelating van de auteur en vermelding van het tijdschrift Vaertlinck Contact, jaargang en nummer. Elke auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.

Voorwoord

Beste abonnee,

Hoe ouder we worden, hoe vlugger de tijd lijkt te vliegen, herkent u het gevoel....?

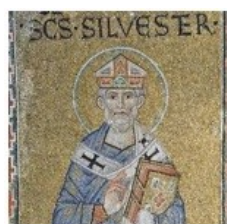
U heeft hierbij ons laatste tijdschrift van 2017 in handen. Maar niet getreurd, voor 2018 wordt er al heel wat 'leesvoer' klaargestoomd voor de tijdschriften van de 13^e jaargang. Voor de hernieuwing van uw abonnement 2018 krijgt u een afzonderlijke brief in de bus.

Terwijl we dit hier neerpennen, raast orkaan Irma over Florida en regio ... en bij ons is het bewolkt en winderig, maar gelukkig geen storm. De wind doet, met tientallen gelijk, de rijpe okkernoten vallen. Ja, het is dan ook herfst. Het najaar dient zich aan met zijn mooie kleurenpracht, maar ook met zijn mindere kantjes.

Wij wensen u veel leesgenot, misschien nog een fijn naajaarszomertje en dan stilaan op weg naar het Sint Silvesterfeest. Al bij de Germanen en de Romeinen werden rond deze tijd van het jaar feesten gevierd, zoals het midwinterfeest. De katholieke kerk heeft door de tijd geprobeerd grip te krijgen op de heidense oudejaarsvieringen, die weinig te maken hadden met het christendom. Tot op zekere hoogte is dit gelukt: in heel wat landen staat oudejaarsavond bekend als het Sint Silvester feest. Sint-Silvester was de 33e paus van de Rooms-Katholieke Kerk. Hij vervulde de rol van paus van januari 314 tot aan zijn dood op **31 december** 335. Dus Oudejaarsavond of Sint-Silvester, is naar hem vernoemd.

De redactie wenst u, samen met Sint Silvester, een fijne overgang van

**Oud naar Nieuw,
in goede gezondheid!**

*Veel leesplezier,
De redactie*

Inhoud

Drie oorlogsjaren uit het leven van G. Dezaeger (6)	2
Meerhof FC	8
Vergeten achteraan op de Militaire Begraafplaats?	10
Voornamen (5)	14
Onderwijsperikelen in 1879 (4)	17
De nieuwe Ammoniakfabrieken	22
Tweede viering prijs 'Gust Van Auwenis'	26
Sinterklaasfeest 1944 en grootmoeders' handtasje	28
De Limmerick	30
Het juiste moment...	31
Devotionaliabeurs	32
Meldingen	33
Advertenties	34

Drie oorlogsjaren uit het leven van Georges Dezaeger (deel 6)

Nijmegen

Brug van Nijmegen over de Waal in 1944

Stad in puin. Tijdens de gevechten om het bezit van de brug over de Waal was ze dagenlang gebombardeerd en beschoten vanaf beide kanten van de rivier. Na de verovering van de brug door de geallieerden bleef er enkel nog één ruïne over.

Wij werden ondergebracht in het ongeschonden gedeelte van een school. Onze slaapplek werd de tegelvloer van een brede galerij met glasloze ramen. Al met al voelden wij een immens gevoel van opluchting. Een grote spanning viel van ons af: geen gevaar meer voor de ontploffing van moordende mortiergranaten, buiten het bereik van de dodelijke salvo's van de spandau-machinegeweren,.....zonder de drukkende emotie bij het horen van het onbestemde geluid en geritsel van eventuele naderbij sluipende vijandelijke patrouilles.....geen mogelijke mijnen onder onze voeten.....

De rest van de dag werd besteed aan het reinigen en in orde zetten van onze wapenuitrusting, en dat was absoluut nodig. Het vooruitzicht van een nacht zonder dreiging van artillerie- en mortiervuur, en afgezien van de praktisch onmogelij-

ke aanval en een bombardement door de Luftwaffe, bracht een gevoel van veiligheid berusting en hoop op een ongestoorde nachtrust bij de vermoeide manschappen. Een volledige nachtslaap zonder onderbreking, zelfs op de harde vloer, deed werkelijk deugd.

Ons bataljon had ervoor gezorgd dat wij een stortbad konden nemen in de stedelijke openlucht zwemkom. In de zwemkuip stond geen water, maar de stortbadinstallatie werkte. En de douche die we kregen was figuurlijk en letterlijk een koude douche, maar dan werkelijk ijskoud. Niet verwarmd. Maar ja "à la guerre, comme à la guerre". We hadden ons toch grondig kunnen wassen. De voormiddag ging verder voorbij aan het bekijken van "Nijmegen in puin". 's Namiddags kwam de pelotonscommandant ons melden dat we ons moesten gereedmaken voor een nieuwe verplaatsing. Voorbij de 2 rustdagen.....! Per camion werden we overgebracht naar een nieuwe gevechtszone. Verandering was geen verbetering: het doel was de streek rond Zetten, in het gebied tussen Waal en Nederrijn. Ook hier was de bevolking verdreven. De ganse streek was een soort niemandsland, en zij was ook

geplunderd. Mijn sectie installeerde zich in het dorpje Hien. Men had ons gewaarschuwd: hier geen natuurlijke bescherming (geen Waal), geen gevechtsstellingen.

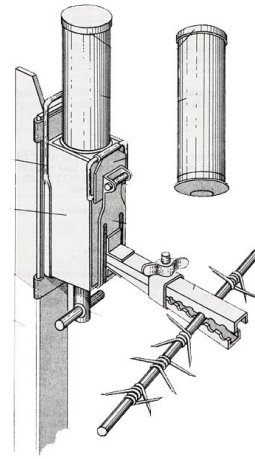
Er was een denkbeeldige frontlijn tussen Doodewaard (aan de Waal) en Opheusden (aan de Rijn), maar in feite was het een droomgebied voor Duitse patrouilles die de streek afstroopten, hoofdzakelijk op zoek naar voedsel. De toestand was uiterst gevaarlijk. Wij namen onze intrek in een huisje en trachtten een voorlopige gevechtsstelling uit te bouwen met behulp van een boerenkar op het erf. Die eerste nacht kwamen wij door zonder incidenten. De volgende morgen kwam men ons melden dat ingevolge de verplaatsing de bevoorrading in het honderd was gelopen. Die dag moesten wij het stellen

met de doos "corned-beef" die we hadden meegekregen. Bij nazicht van de woning vonden wij op de hooizolder een dakkapel die een goed uitzicht gaf op de omgeving.

Onze gevechtsstelling met onze Bren werd overgebracht naar deze plaats. We vonden er een aangename verrassing: onder het hooi verstopt, lag een stapel glazen bokalen met ingemaakte vruchten, appels en peren. De bewoners van het huisje zullen bij hun terugkeer, het ons wel niet kwalijk genomen hebben dat wij die hebben opgegeten. In ruil hebben wij hun woonst zo netjes mogelijk gehouden. Onder de boerenkar op het erf graafden wij een beschermde WC put.

De Canadese legerleiding was zich wel bewust van de hachelijke positie waarin we ons bevonden. Zo werden de beschikbare manschappen uitgenodigd op een demonstratie met een beveiligingsmiddel, door een Canadese officier: de "Trip-flare" een schrikeldraad op kuithoogte

Trip-flare

gespannen tussen twee piketten met een onstekingsmechanisme dat bij aanraking van de draad een lichtgranaat de hoogte injoeg. Daardoor werd de omgeving gedurende 30 seconden helemaal verlicht. Prachtig!

Maar de beloofde "Trip-flares" hebben we nooit gezien. Maar wat niet kan met licht moest wel kunnen met geluid dachten wij. Ik vroeg mijn vrienden lege blikken te verzamelen. Over een eventuele sluipteg spanden wij tussen twee piketten een schrikeldraad. Op 50 cm van het piket hingen wij een drietal blikken tegen mekaar, met als doel geluid te maken bij aanraking van de spandraad. Een test overdag was positief. Bij valavond werd de valstrik opgezet. De nacht verliep zonder incidenten. De volgende dag besloten wij met een patrouille van vier man de omgeving te verkennen. Zeer behoedzaam trokken wij in de richting van Doodewaard (aan de Waal).

Na een paar kilometer kwamen wij aan een drankenslijterij. Daar scheen al bezoek geweest te zijn. Verspreid tussen de loodsen lagen houten tonnen en metalen vaten. Overal hing er een geur van wijn; hier en daar lag er een plas. Ogen-schijnlijk was hier al een stropersploeg aan het werk geweest. Wij waren direkt op onze hoede....., maar niks bewoog; er was geen levende ziel te zien. Frans kwam met de melding dat hij in een plas wijn een geopend metalen vat gevonden had, waarin hij bij het rechtzetten nog geklots had gehoord. Er werd niet gearzeld: met vereende krachten werd het vat opgetild en een teug vocht werd afgetapt en geproefd....en het was wijn van goede kwaliteit. Op slag werd het water uit onze veldflessen vervangen door

de lekkere drank. In een kleinere bidon werd de rest van de kluts wijn overgegoten, en op de terugweg meegezeuld voor onze vier achter gebleven waakposten. We namen het voornemen om zeker de volgende dag terug te komen met lege waterjerrycans. Inmiddels was in HIEN de voedselbevoorrading terug op gang gekomen. De rest van de dag werd gebruikt om onze verdedigingspositie te versterken.

Die nacht, tijdens mijn rustpoos – ik lag in diepe slaap – werd ik hardhandig gewekt door Fred. Zijn gefluister klonk angstig-gespannen. “ Jos, onze blikken bussen hebben daarjuist hevig gerammeld”. Ik was ineens klaar wakker. In allerijl en in de grootste stilte zond ik de “standby” ploeg naar beneden, met opdracht zich te verschansen achter het zijraam en te wachten op mijn sein om in te grijpen. Alle wapens werden op scherp gezet. Terwijl Jan de andere mannen wakker maakte, kroop ik bij Fred en Willem in de dakkapel. Gespannen tuurden wij met ons drieën de donkere nacht in. Het was windstil, er was geen maanlicht. Wij zagen niets, wij hoorden niets. Maar er was iets, 20 meter voor ons was er iets gebeurd. Geruisloos bleven wij liggen luisteren en loeren naar alle kanten tot onze ogen begonnen te tranen. Maar die nacht was het geluid van de stilte nooit zo intens geweest. Uiteindelijk fluisterde ik naar Willem de vraag of hij wel zeker was van het onraad, waarop die gebelgd terugsiste “ denkt ge soms dat ik dat geluid gedroomd heb”. Na een half uur gaven wij onze speciale waakdienst op. De wapens werden terug op “veilig” gesteld en de gewone wachtbeurten werden hernomen. Bij het ochtendgloren gingen Jan en ik kijken wat er met onze valstrik gebeurd was. En inderdaad er was “iets” gebeurd. De draad lag op de grond en de beide piketten waren naar binnen gebogen. De oorzaak? Een Duitse patrouille die bij het geluid van de blikken bussen, ijlings rechtsomkeer had gemaakt? Of een nachtdier (een konijn?) dat verstrikt was geraakt in de spandraad? Wie kon

het zeggen. In ieder geval had de valstrik zijn nut bewezen.

Die ochtend maakten wij ons klaar om gewapend met een waterjerrycan een nieuwe “uitstap” naar de drankenslijterij in Doodewaard te ondernemen. Helaas ging dat niet door. De sector Zetten werd veilig verklaard en onze compagnie werd overgebracht naar ELST, stad halfweg aan de spoorweg tussen Nijmegen en Arnhem.

Elst: een charmant stadje, maar geteisterd door artillerievuur, en grondig geplunderd. Ook hier waren de inwoners door de Duitsers verdreven. Het centrum lag er troosteloos bij. De stad lag ingeklemd tussen de hoofdspoorweg en een aftakking naar Doodewaard. Onze opdracht was de doorgang onder de spoorwegviaduct van de aftakking te beveiligen. Aan de andere kant was er nog een Duits weerstandsnest. Dat werd later opgekuist door een Canadese patrouille. In Elst heerste er nu een relatieve rust.

Op 10 april werden de hier gelegen troepen zelfs vergast op een “Welfare” voorstelling door een Amerikaanse show-groep. De muziekkavond ging aan onze sectie voorbij: wij bleven de viaduct bewaken.

En toch was er iets op handen. Langs de grote baan in de stad werden voortdurend versterkingen aangevoerd in de richting van Arnhem: pantsers, artillerie, ander vreemd oorlogstuig, troepenafdelingen, reservematerieel, ziekenwagens enz....

Van een Engelse onderofficier vernamen wij dat alles in stelling werd gebracht voor een aanval op Arnhem. Dit alles gebeurde onder dekking van een door rookmachines geproduceerde dikke mistlaag. De Duitsers langs de overkant van de Rijn konden niets merken van de voorbereiding van het offensief. Zij beseften wel dat er iets gaande was, en ze vuurden in het wilde weg met hun artilleriestukken en hun mortieren naar de geallieerde stellingen. En links en rechts had-

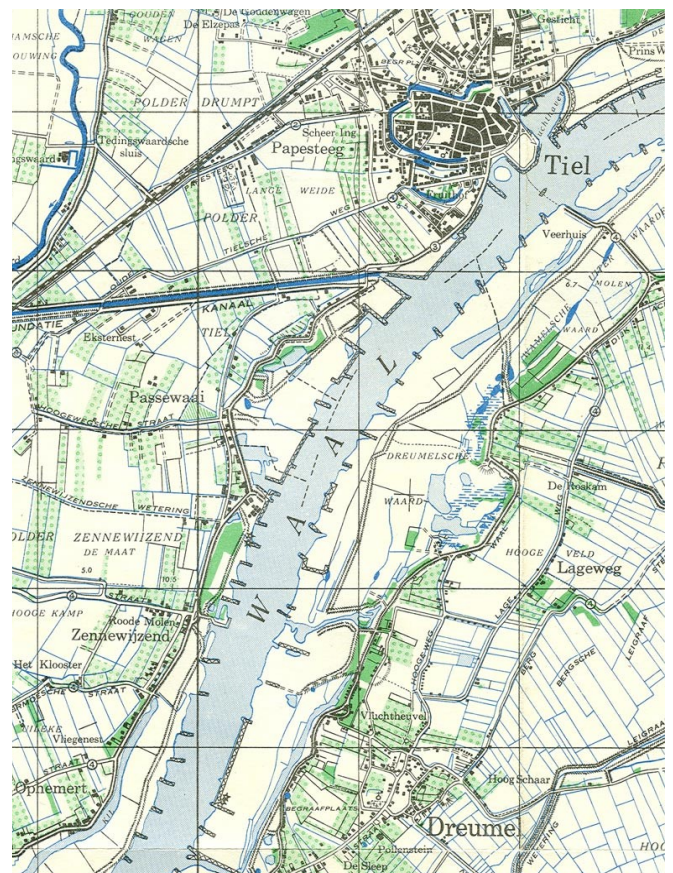
den zij toch onverhoopt prijs. Ziekenwagens brachten gewonden naar Nijmegen. Vernield aanvalstuig werd onmiddellijk vervangen door reservemateriaal. Achter onze aanvalszones de het van de bedrijvigheid. Aanvoer van verse troepen, voertuigen, zelfs sloepen en pontons. Een veldslag was nakend.

Op 12 april werd onze compagnie bij valavond naar vóór in steun gebracht van de eerste aanvalsgolf. We werden ondergebracht in een vernielde wijk bij Arnhem. Mijn mannen trachtten een beetje te slapen. Maar op 13 april, twee uur vóór het kriecken van de dag werden wij plots gewekt door een oorverdovend lawaai: het was een gedonder van jewelste. Van uit onze stellingen braakten honderden vuurmonden hun vernietigende lading uit naar de overkant van de Rijn. De aarde rondom onze stelling beefde en dreunde onder het gebulder van onze kanonnen, raketwerpers en mortieren. Na een paar minuten kwam het antwoord van de Duitsers. Lukraak schoten zij naar de onzichtbare vijand. Huizen werden in de prak geschoten. Het daverde langs alle kanten. Vuurtongen laaiden langs overal op. Inslagen van granaten spotten gesters in het ronde. Schrapnels en staalsplinters zoefden, slachtoffers zoekend, door de lucht. De nacht kleurde in schichten van ontbrandingen, ontploffingen, en vuurhaarden tot een apocalyptisch spektakel. Wij zochten zo goed mogelijk dekking achter de muren. Twee uren duurde de kanonnade, met een langzame verzwakking van de Duitse afweer. Dan plots, bij het kriecken van de dag, viel er een algemene stilte. De zware wapens zwegen. Wij beseften dat nu de grondaanval werd ingezet. De spanning steeg. Zou de aanval lukken? Zouden wij nog als versterking ingezet worden? Het gerommel vóór ons was nu meer het geluid van lichtere wapens: machinegeweervuur, handgranaten, lichte mortieren.....Het strijdgewoel schoof op naar het noorden. De granaatslagen in onze omgeving verminderden in intensiteit. Dat was goed nieuws.

In de namiddag vernamen wij dat de geallieerden een bruggenhoofd hadden kunnen vormen over de Rijn. Later bereikte ons het nieuws dat de bruggen in Arnhem veroverd waren. Tot spijt van menige oorlogsvrijwilliger werden wij niet ingezet. Nog diezelfde avond kreeg ons bataljon een nieuwe opdracht. De 5e Cie keerde niet terug naar ELST. In één ruk werden wij met camions overgebracht naar een andere frontlijn: een dijk van de WAAL ter hoogte van WAMEL en DREUMEL, waar wij een detachement van de brigade PIRON aflosten.

DREUMEL

In Dreumel bevonden wij ons terug op de frontlijn: de dijk van de Waal tegenover aan de overkant de stad TIEL. Er was een groot verschil met ERLEKOM. Hier was de burgerbevolking niet geëvacueerd. (De streek was ook niet onder water gezet geweest). Enkel de huizen aan de dijk en een daarachter liggende strook van ongeveer 75 meter waren ontruimd. Wij kregen een gevechtspost naast een huis dat wij in bezit namen.

Engelse stafkaart uit 1944 (Dreumel)

Het huis lag met zijn woongedeelte, zoals in Erlekom, gelijk met de weg op de dijk. Verder was het gedeeltelijk uitgegraven in de dijk. Dat gedeelte bevatte een kelderkeuken, een wasplaats, een werkplaats, stalling enz....en was dus tegen gewerschoten beschermd door de dijk.

Vóór ons lag er ook weer een natuurlijke veiligheidszone: de rivier de "Waal". Wat mij echter verontrustte: tussen de stroom en onze dijk lag er evenwijdig met de rivier een landtong met kreupelhout. Die vormde met onze dijk een soort binnenwater. Dat struikgewas onttrok grotendeels ons zicht op de Waal. Het vormde een uitstekende sluipweg voor infiltrerende vijandelijke patrouilles. Dat vereiste van ons een extra aandacht en voorzichtigheid.

De staf had ons verwittigd dat, door de lengte van onze sector, de afstand tussen onze gevechtsposten tamelijk groot was. Ik besloot samen met Jan, tijdens onze "stand-by" periode, een nachtelijke verkenningspatrouille uit te voeren naar de stelling van onze tweede sectie. We legden ons te slapen op de tegelvloer in de kelderkeuken, en vroegen aan de afgaande wachtploeg ons te wekken om twee uur. Zo gebeurde. Maar Jan lag naast mij te rillen van de koorts. Hij stamelde "Jos, 't spijt mij, 't zal niet gaan, ik voel mij niet goed". Ik antwoordde " 't is niets Jan, ik zal u een paar aspirines geven die in mijn naai-zakje zitten" ik dacht bij mijzelf " En toch ga ik die patrouille uitvoeren". Ik maakte mij klaar, nam nog wat munitie extra en een handgranaat, en trok naar onze gevechtspost, waar Serge en Frans wacht hielden. Ik zei wat ik ging doen en sprak een bepaald geluid af, dat ik zou maken bij mijn terugkeer.

De nacht was stil. De maan scheen, nu en dan verscholen achter voorbijglijdende wolken. Heel behoedzaam zette ik mij langzaam op weg. Ik liep door een soort parkje zonder voetpad. Lager, tegen de straat aan lag een vijvertje te blinken onder de manestrallen. Schoof er een wolk voorbij de maan, dan vielen er lugubere schadu-

wen tussen bomen en struikgewas. Ik vorderde van boom tot boom tot ik op een moment op een dorre tak trapte: de knal die volgde klonk als het geluid van een luchtdrukgeweer op de kermis. Een uil of een andere nachtvogel vloog met veel gedruis klapwiekend weg door het lover van de bomen. Ik verstijfde van het verschieten en van een panische opwelling van schrik. Ik verschool mij vlug op mijn hurken achter een boom, en wachtte op het volgende maanlicht. Eén gedachte vloog door mijn brein: " wat voor een stomme steenezel ben ik toch, om zonder rugdekking op pad te gaan". Ik zette mijn tocht toch verder en naarmate ik de plaats van de 2e sectie vermoedde maakte ik meer en meer geluid tot ik eindelijk het gebod "Halt. Wachtwoord" hoorde roepen. Ik kon niet vlug genoeg het wachtwoord van die dag terugroepen, gevolgd door " 't is de Jos van de 3e sectie " "Kom maar verder" was het verlossende antwoord. Op de vraag " waar zijn de anderen "kon ik enkel maar zeggen dat ik alleen was, waarop ik als reactie kreeg: " Zijt gij soms op uw kop gevallen?!" Ik deed alsof ik die vraag niet gehoord had, maar dacht zelf " vriend gij hebt gelijk". Het verblijf van de 2e sectie was een ruimte uitgegraven in de achterkant van de dijk. De bovenkant was zo goed mogelijk overkapt met tentzeilen. Op de grond lagen een zeshalftal kameraden te rusten of te slapen. Ik besepte dat mijn sectie eens te meer geluk had gehad met ons huis. De gevechtspost van de 2e sectie bevond zich aan de waterkant van de dijk. Nieuwsgierig sloop ik over de dijkweg om een kijkje te nemen van hun stelling: een put voor een man of drie, uitgegraven in de berm, en versterkt met zandzakjes, met een schietgat waarin de bren stond opgesteld. Na een vriendelijke schouderklop wisten de twee wachtposten mij te vertellen dat verder op de Waaldijk twee van onze oorlogsvrijwilligers krijgsgevangen waren genomen. Zij waren tijdens hun wachtbeurt verast door een Duitse patrouille van 3 à 4 man. Hun makkers in de rustplaats waren, gealarmeerd door enkele schoten, ter hulp gerend,

maar tot hun consternatie vonden zij een lege gevechtspost met een helm in de put, en bloedsporen op de borstwering. Van de Duitse patrouille en hun gevangenen geen spoor meer.

Ik was natuurlijk diep onder de indruk. Ik besloot zo vlug mogelijk terug te keren naar mijn eigen post. Ik keek nog eens goed rond en zag dat de landtong die vóór onze stelling lag, op-hield rechts van deze post. De Waal leek ineens een stuk breder. Genoeg gezien. Ik sloop terug over de dijk, nam afscheid van diegenen die wakker waren in het rustgedeelte, en vatte behoedzaam de terugweg aan. Wat ik daarjuist vernomen had, had mij niet gelukkiger gemaakt. Ik moest nog 200m terug, in de wetenschap nu, dat er nog altijd gevaar op de loer kon liggen. Het maanlicht was helemaal onder de wolken verdwenen en het was stikdonker. Elk geritsel, elk gekraak joeg mij de stuipen op het lijf. Ik zette de veiligheidspal van mijn geweer af. Ik voelde mij allesbehalve een held, eerder een hoopje angstige mens, vol zelfverwijten. Eindelijk lang scheen de terugweg te duren en 't was met een fameuse inwendige zucht van verlichting dat ik de contouren van "ons huis" in de donkerte zag opduiken. Ik naderde onze gevechtspost en maakte het overeengekomen geluid (3 maal klakken met de tong).

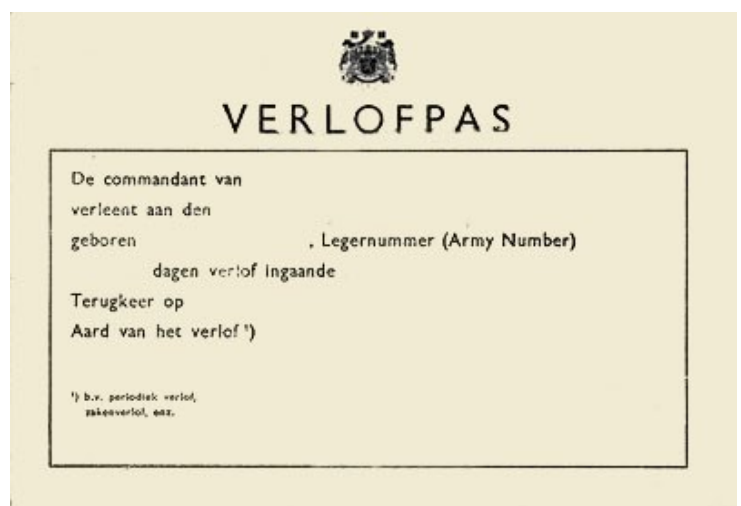
Het nieuws dat ik vernomen had verontrustte ook Serge en Frans, nu zij wisten dat er nog altijd Duitse patrouilles actief waren en ik bezwoer hen extra uit te kijken. In de kelderkeuken lag Jan opgerold in twee dekens rustig te slapen. Zijn voorhoofd voelde wel nog klam aan, maar de koorts was geweken.

De volgende dagen werden besteed aan de versterking met zandzakken van de borstwering van onze gevechtspost, ook naar de achterkant toe. Met onze tentzeilen spanden wij een bescherming tegen de regen over onze put. Het huis werd zo goed mogelijk ingericht voor ons verblijf. Het bleef eigenaardig stil op deze frontlijn. Dat waren wij niet meer gewoon. Aan de

overkant van de Waal waren met het blote oog geen stellingen van de Duitsers te herkennen. En verrekijkers hadden wij niet. Waarschijnlijk was alles ginder goed gecamoufleerd.

Jan en ik besloten onze slaapuren door te brengen in de living, gelijkvloers met de dijkweg. Het raam dat uitgaf op de stroom was aan diggelen geschoten, maar had gerust op een muurtje van 82 cm hoog; achter dat muurtje lagen wij uit het zicht en beschermd. De andere makkers verkozen van in de kelderkeuken te blijven.

Na een paar dagen werd ik ontboden bij de staf van de CIE. Ik moest mij aanmelden zonder gevechtssuitrustingen. Niet op mijn gemak spoedde ik mij naar de staf. De adjunct-chef stond mij op te wachten. Hij riep mij binnen en drukte mij een verlofpas van twee dagen in de hand. Ik bedankte hem, en wist niet wat mij overkwam. Ik had niet de tijd om te vragen waarom. De jeep van de koerier stond klaar om te vertrekken naar Nijmegen en ik moest mee. Tijdens de rit achter in de jeep zat ik mij af te vragen "waarom ik als enige van mijn sectie, enige van ons peloton, enige van de cie!

Voorbeeld van een verlofpas '40 - '45

Het vervolg van dit relaas van Georges Dezaeger kunt u lezen in de volgende editie van

Vaertlinck Contact (eerste nummer van de dertiende jaargang)

Meerhof FC

Voetbalclub Meerhof werd geboren in 1964 aan de Ringlaan te Willebroek. De vereniging liep vijf jaar kleutertuin in de rangen van het arbeidersverbond. De uitslagen die men behaalde in de beginperiode waren meer dan bevredigend. Langzamerhand groeide zij uit tot een der toonaangevende ploegen in dit verbond. Onder impuls van de familie Vermeren, die vanaf het begin een leidende en voor-
aanstaande rol zou spelen, kon men zijn sportief groeiende ambitie naar meer niet langer verbergen.

Na vijf jaar besloot het bestuur om een aanvraag in te dienen om vanaf dan de rangen te mogen ver-
voegen van de Nationale Belgische Voetbalbond. Hun liefdevolle kleuren rood en groen zouden zich
van dan af kunnen gaan meten met de ploegen uit de laagste afdeling van de provincie Antwerpen.

Om zeker en vast geen mal figuur te slaan op dat niveau, werd de ploeg elk seizoen versterkt. Men
liet vooral zijn oog vallen op gewezen voetbalvedetten van de grote broer uit de Willebroekse Appel-
donkstraat. De namen van Frans Eraerts, Louis De Buyser en Rik Goossens, Edy Aerts en anderen zul-
len bij de Willebroekse sportliefhebbers nog wel vertrouwd in de oren klinken. Men behaalde een
kampioenstitel in 4^e provinciale afdeling, maar het verblijf in 3^e provinciale afdeling was toen nog net
iets te hoog gegrepen. Echter niet getreurd, want het daaropvolgende seizoen was men al terug aan
het feest, toen het elftal onder leiding van trainer Rik Goossens opnieuw zijn verloren plaats in derde
provinciale afdeling kon innemen.

Op de leeftijd van 15 jaar (1975) loodste gewezen eerste-klasse vedette Hugo De Raeymaecker de
ploeg naar Tweede provinciale afdeling. Het was tijdens dat jaar dat de vereniging verhuisde naar de
overkant van de straat, daar waar zij ooit het levenslicht zag. Meerhof bleef een toonaangevend elftal
in die reeks, en kon rekenen op een schare vaste supporters.

Ook In dat jaar kan u op een bijgevoegde foto genomen tijdens een feestavond het trotse bestuur,
spelers en sympatisanten bewonderen die fier poseren in het nieuwe chalet.

De tweede foto is een ploegfoto uit het seizoen 1996-1997 met ondermeer de betreunde Martin Callaerts (derde zittend van links).

Op woensdag 26 april 2000 had in de kraamkliniek van sportstadion De Schalk de geboorte plaats van een nieuwe Willebroekse voetbalvereniging. De boreling kreeg de royaal klinkende naam van "Koninklijke voetbalclub Willebroek-Meerhof toebedeeld, en droeg de rood-witte kleuren van sponsor Duvel-Moortgat.

Dit alles gebeurde onder het toezicht van de voorzitters François Vermeren (in naam van Meerhof) en Luc Marievoet (in naam van KWSV Willebroek).

Het peterschap werd op zich genomen door in voetbalmiddens welgekende Léon Salieres, toenmalig voorzitter van de vereniging van alle bevorderingsclubs in België. Christian Mellaerts zou de leiding op zich nemen van de nieuwe club met stamnummer 85.

Glenn Geeraerts kreeg terug de sportieve leiding in handen tijdens het seizoen 2000-2001 en met een fel afgeslankte en jonge kern kon hij de ploeg naar een twaalfde plaats loodsen.

Dan nemen we een overstap naar het seizoen 2004-2005 waar de ploeg zich kon kronen als kampioen in bevordering met de steiging naar derde klasse. Een unicum in de voetbalgeschiedenis, want KVWM speelde 2x kampioen in amper één week tijd. Eerst op het terrein van Boom (winst 0-2) maar nadat het elftal een wedstrijd voor de groene tafel had verloren, won het elftal de daaropvolgende zondag zijn thuiswedstrijd tegen Zwarte Leeuw met 1-0.

En de vereniging wilde meer en lonkte reeds naar tweede nationale afdeling. Daarvoor werden verschillende bekende voetballers aangetrokken (o.a. Gilles De Bilde). Maar het beoogde succes bleef uit en de promotie enkele seizoenen na elkaar gemist.

Kort na de viering van het negentig jarig bestaan van stamnummer 90 kwam als een donderslag bij heldere hemel de mededeling dat KVWM de boeken had neergelegd. Dat kwam bij de supporters bijzonder hard aan, en sloeg ook bij de bestuursleden diepe wonden. Vriendschapsbanden werden doorgeknipt en omgezet in ruzies die tot op de dag van vandaag nog niet helemaal tot het verleden behoren.

Vergeten achteraan op de Militaire Begraafplaats?

U heeft ze misschien niet gezien de 2 zerken en 1 kruisje helemaal achter de begraven soldaten van de 2 Wereldoorlogen of u heeft niet gelezen wat erop staat.

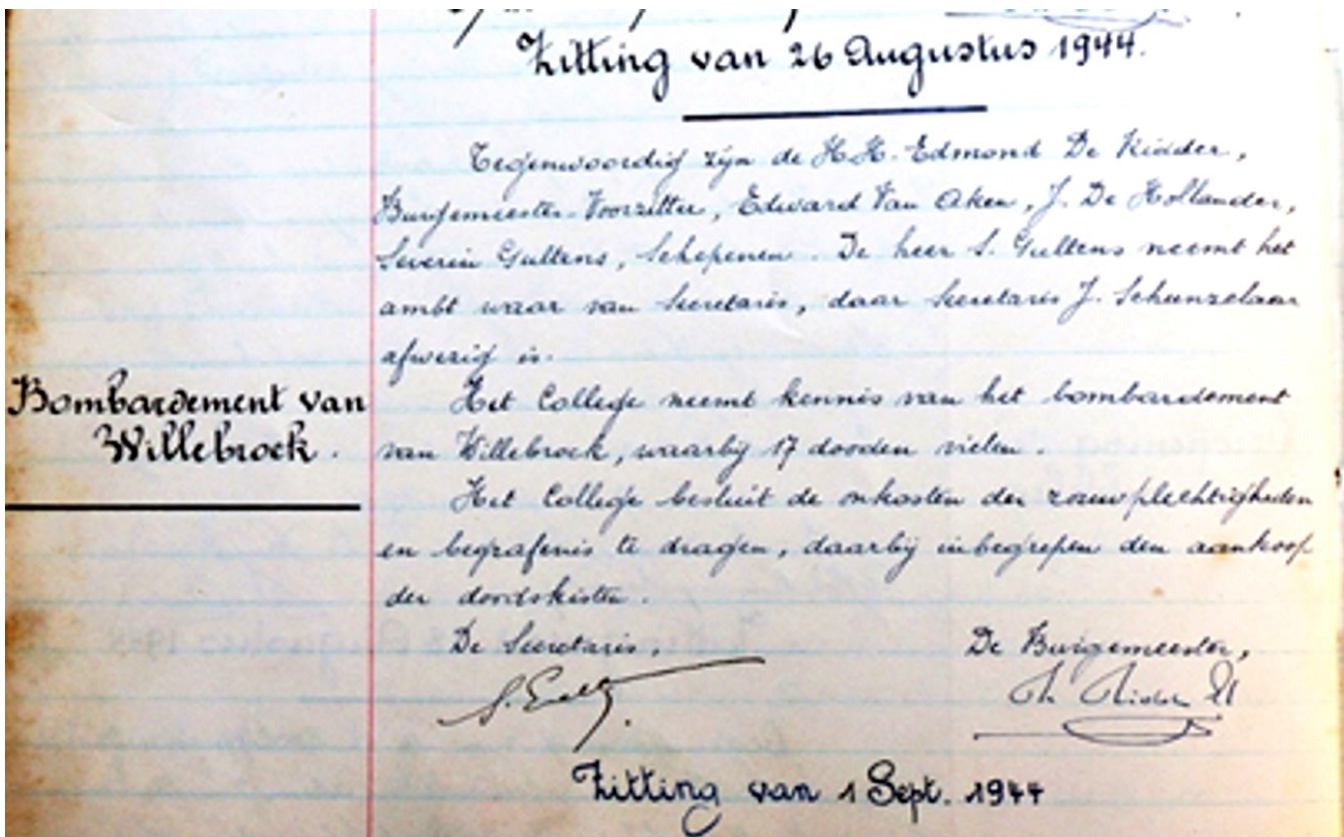
Het zijn 5 van de 17 Willebroekenaars die op de warme zomerdag van 25 augustus 1944, omkwamen bij een bombardement door de Amerikaanse luchtmacht. (zie *Vaertlinck jaargang 9 nr.3*)

Even terug in de tijd:

Het bombardement had plaats in de vooravond (18u20) van vrijdag 25 augustus 1944. Na de korte aanval trachtten de "passieve luchtbescherming", het Rode Kruis, dokters en vele vrijwilligers om slachtoffers te redden en te behandelen. De eerste doden werden in de Vaartstraat opgedolven rond 20u30. De volgende dag, zaterdag 26 augustus worden de laatste overledenen om 16u30 uit het puin gehaald. Door de ondergelopen kelders was het moeilijker werken in de Appeldonkstraat.

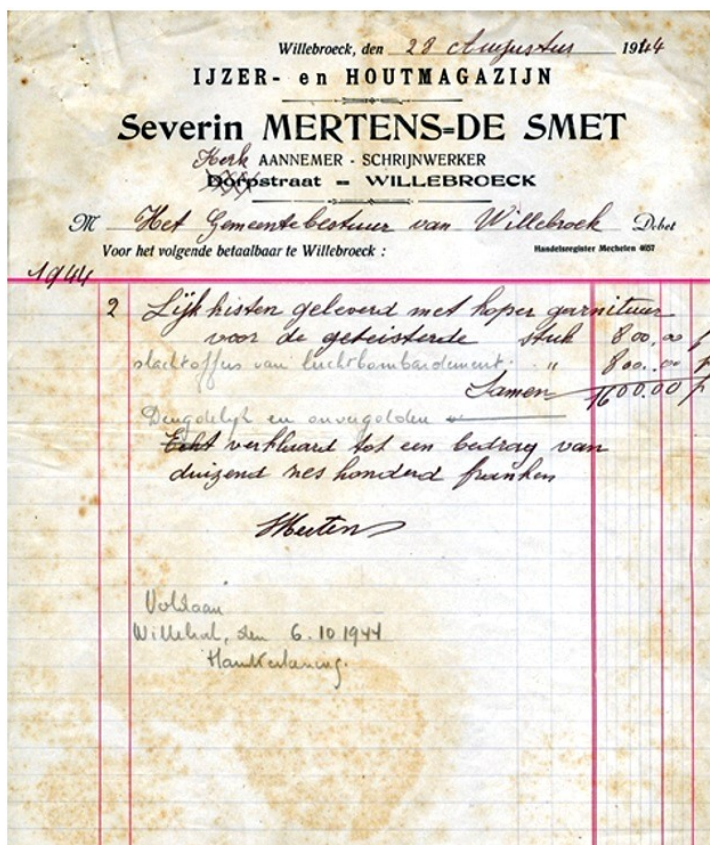
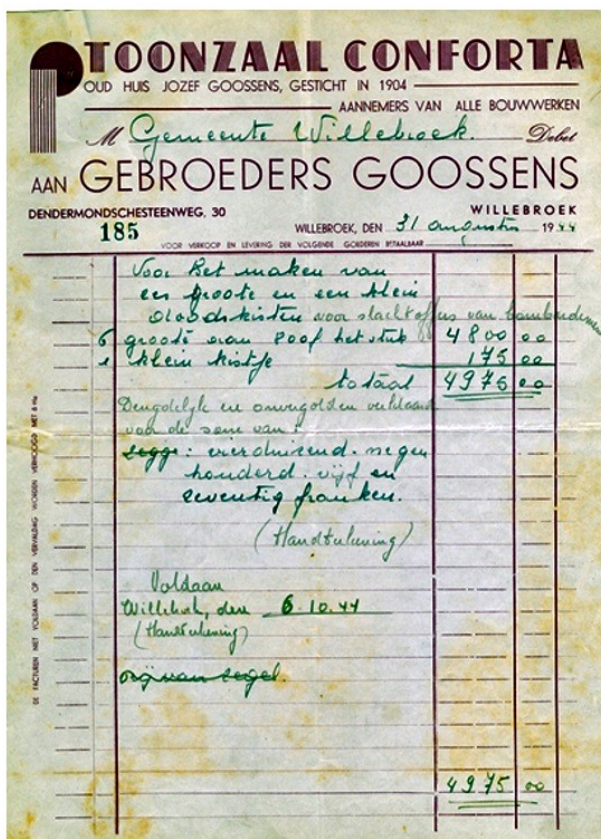
De ganse bevolking was geschokt. Door 2 x 6 vliegtuigen en een 50-tal bommen waren zeer veel woningen beschadigd: 159 licht, 102 zwaar en 26 volledig vernield.

Het Schepencollege onder oorlogsburgemeester Edmond De Ridder nam toen deze beslissing:

Op maandag 28 augustus 1944 werden de 17 doden samen begraven.

Het gemeentebestuur betaalde de zielendienst in de Sint-Niklaaskerk, de bidprentjes, de aankoop van doodskisten en de plechtige teraardebestelling op de Gemeentelijke Begraafplaats.

uit Archief Willebroek

Waarom kregen de volgende 6 mensen geen plaats op het gemeentelijk kerkhof, maar werden ze begraven achteraan op de Militaire Begraafplaats? Wij weten het niet.

Wij stellen nu vast, dat zij nog wel een graf hebben. Van de 12 andere gestorvenen van het bombardement zijn de graven verdwenen na verloop van de concessies.

Dit middelste graf herdenkt **Juliana Rypers**, 30 jaar oud, en haar 2 kinderen. Juliana werd geboren op 1 februari 1913 te Willebroek. Dochter **Huys Adelina**, geboren in Willebroek op 4 augustus 1933, werd juist 11 jaar oud. Haar zoon **Huys Roger Clement**, geboren te Willebroek op 13 oktober 1937, werd 6 jaar. Zij woonden in de Appeldonkstraat 278, in een kleine woning zonder een kelder. Door de vele bommenwerpers die ons overvlogen in juli en augustus koos zij voor de veiligheid bij de overbuur op nr. 207. Het zou hun noodlot worden.

Paul Emiel Huys, haar echtgenoot en vader van de kinderen was aan het werk als monteerder. Hij woonde later in de Verhaegenstraat te Aarschot. FOUT OP DE ZERK: MOEDER EN DOCHTER DRAGEN DEZELFDE VOORNAAM!!!

Van Praet Gustaaf, 57 jaar, geboren te Willebroek op 21 januari 1886 ligt onder een zerk die wat apart staat. Hij woonde op nr. 207 en stelde zijn kelder open voor de familie Huys-Rypers.

Samen kwamen zij om toen bommen de waterleiding van de Ammoniak-fabriek op 2 plaatsen openscheurden en verdronken ze in een ondergelopen kelder van het zwaar beschadigd huis.

Het waren de laatste 4 lichamen die werden gevonden rond 16u30 op zaterdag 26 augustus 1944.

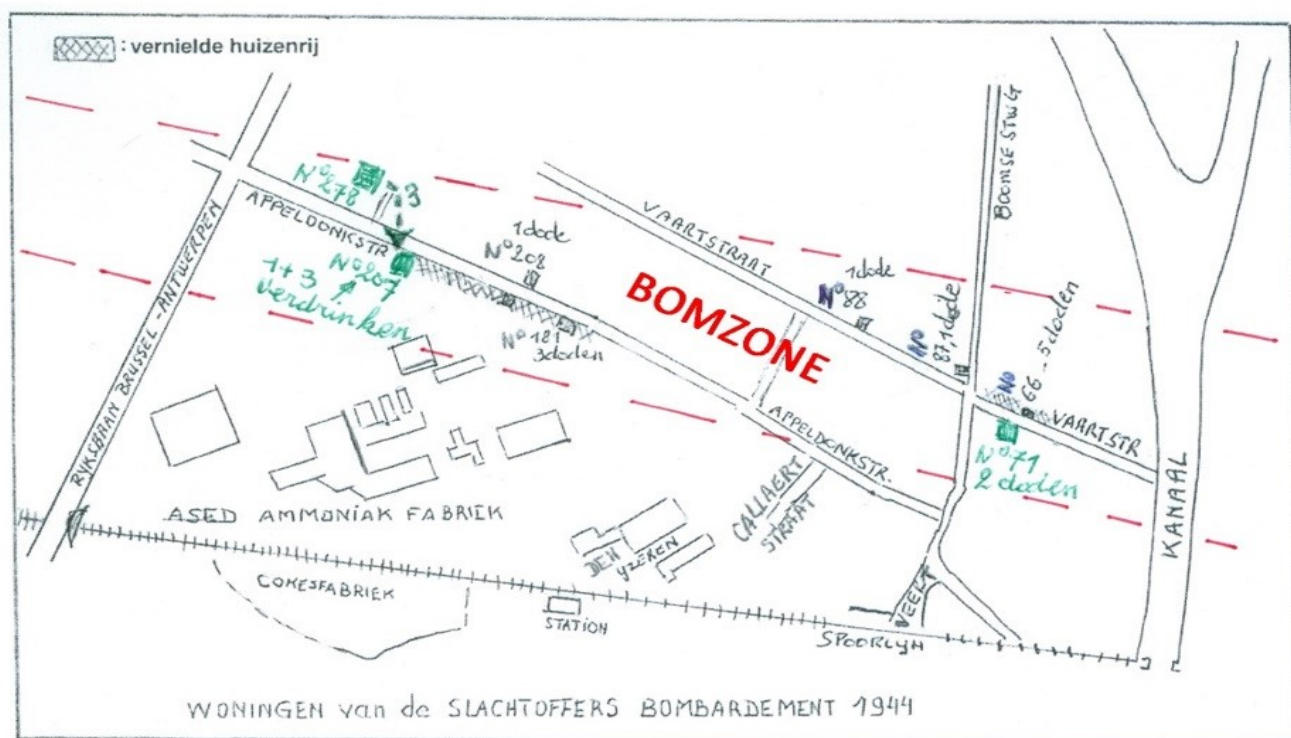
Over Maria Francisca Van den Heuvel, de echtgenote van Gustaaf Van Praet, hebben we geen gegevens.

Op links staat dit eenvoudig kleine houten kruis. Het rechtopstaande deel is versierd met een opstaande bloem in witte verf.

Op het horizontale deel staat rechts de naam **Van Laethem FRANS** en links zijn geboortedatum (12 oktober 1930) en de datum van overlijden.

De huizen van het eerste deel van de Vaartstraat met nummers tussen 60 en 70 werden vernield door nabije inslagen. Adeline Thoen en haar 13-jarige zoon Frans Van Laethem werden in huis nr. 71 bedolven en kwamen om door verstikking. Hun lichamen werden nog dezelfde dag rond 20u30 opgedolven.

Moeder **Thoen Adeline Alfred**, geboren op 28 september 1907, was 37 jaar en kreeg noch zerk noch kruis. Vader Ferdinand Van Laethem, geboren op 2 mei 1910, huwde haar op 4 juli 1930 en was lasser van beroep. Hij was thuis niet aanwezig tijdens het bombardement.

Op deze schets staan enkel de 8 vernielde woningen waarvan de bewoners werden gedood (*) Bij elk huisnummer staat het aantal doden in dat huis. De huizen met groen aangegeven zijn de huizen van die slachtoffers waarover we in dit artikel spreken. (*) In Boomsesteenweg 87 stierf enkel zoon Jan Lamberts.

Een getuige, Marie-Louise Pauwels, vertelt haar verhaal:

Op 25 augustus was ze in de vooravond aan het spelen met kinderen uit de buurt op het kruispunt Boomsesteenweg, Appeldonkstraat en Kraagwegje. Plotseling reed een fietser naar hen toe en riep hen, dat ze onmiddellijk naar huis moesten gaan schuilen. Hij fietste verder langs de Boomsesteenweg en riep de mensen toe te gaan schuilen. Het was toen een gewoonte om bij warm weer aan de voordeur te zitten samen met de burens tot het donker was.

De mensen waren schuilen gewoon. Na de Landing in Normandië bombardeerden Amerikanen en Britten allerlei doelen in Frankrijk en België. In de gemeente waren maar enkele schuilkelders gebouwd. 's Nachts sliepen we altijd dicht bijeen op een matras in de kelder, waarvan het dak een plankenvloer was. Ook overdag werd er geschuild in huizen, zoals de woning van de stationschef, waarvan men dacht dat ze steviger waren. De realiteit zou bewijzen dat bij een aanval met bommen van 2.000 pond (907kg), zoals op Willebroek, huizen compleet werden vernietigd. Men verloor alles: huis en leven. Anderen kwamen erg gewond te voorschijn.

1 Destination : ADMINISTRATION COMMUNALE
Bestemming : GEMEENTEBESTUUR

Fiche de Décès **Overlijdensfiche**

CROIX ROUGE DE BELGIQUE **+** ROODE KRUIS VAN BELGIË

Section de _____ Afdeling van *Willebroek*

POSTE DE POST VAN *Doolerhuis*

NOM *Lamberts*
NAAM

Prénom *Jan*
Voornaam

Age *13 jaar* No carte d'identité
Ouderdom *13 jaar* Nr identiteitskaart

Domicile *Willebroek, Boomsesteenweg 87*
Woonplaats

Cause probable du décès : _____
Waarschijnlijke oorzaak van het overlijden *opengeslagen luchtleidende*

Décédé le *25 augustus* à *18.30* h.
Overleden den *25 augustus* te *18.30* u.

Signature des deux Témoins.
Handtekening der twee Getuigen.

Signature du Médecin.
Handtekening van den Geneesheer.

Culte : _____
Godsdienst :

Lieu de découverte du corps : *Boompse steenweg 95.*
Plaats waar het lijk gevonden werd :

T. S. V. P. - O. A. U. B. 2523

Een vriendje van Marie-Louise ging niet schuilen. De 13-jarige Jan Florent Lamberts, geboren 21 augustus 1931, wonende op nr. 87 bleef op straat. Hij werd opengeslagen door een ontploffende bom en kwam terecht aan nr. 95. Marie-Louise vertelde dat zij het geluk had aan de zuidkant van de Vaartstraat (nr. 23), meer naar het kanaal toe, te wonen. Die huizen kregen het minder erg te verduren. Mannen gingen, na vaststellen van eigen schade, helpen bij de zwaar getroffen. De Duitsers aan de "Boulevardbrug" waren zich aan het afkoelen in de vaart, toen de Amerikaanse "B24-Liberators" hun eerste bommen afwierpen, voelden zij de trillingen aan de kanaalmuren. Stabfeldwebel Schreuers kwam met 10 soldaten van het Sicheringsregiment 16 van de "Boulevardbrug" helpen bij het uitgraven van de slachtoffers. De volgende dag kregen de bewoners aan de zuidkant van de Vaartstraat van de Duitsers "befehl sofort" hun huizen te verlaten. Aan de noordkant

werden de enkele huizen vernield en daar bevonden zich ook de "Wissen Boskens", een moerassig gebied. Bij het bombardement waren enkele bommen blindgangers. De Duitsers vreesden, dat die mogelijks vertragende ontstekers zouden kunnen hebben. Ruim 14 dagen moest Marie-Louise en haar ouders gaan wonen bij familie. Dat was niet gemakkelijk, want door de gevechten in mei 1940 waren tientallen huizen vernietigd (Dr. Persoonslaan, Groene laan, Mechelsesteenweg, Oost- en Westdijk,...). Die bewoners hadden toen al een onderkomen moeten zoeken. En nu waren er nog eens ruim 100 vernielde of onbewoonbare woningen bij gekomen.

Op die 25 augustus vierde De Gaulle de bevrijding van Parijs op de Avenue des Champs-Élysées! En 10 dagen later op 4 september werden wij bevrijd door de Engelsen.

Het zou jaren duren om de meeste huizen herop te bouwen. Niet alle overlevenden bleven in de wijk. Op enkele plaatsen zijn de wonden van het bombardement nog te zien, maar veelal vergeten. Mogen daarom die 3 graven blijven bestaan als herinnering aan de vreselijke oorlogsdaad... in afwachting van een herinneringsplaat zoals aan het Station.

Emiel Geens

Bronnen: Gemeentelijk Archief, "De Bruggen Van Boom" (Marc Van de Velde). Eigen foto's, schets en familiegevens.

Voornamen (deel 5)

Hadelinus

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam ontstaan als vlevorm van eenstammig Germaanse oorsprong ontleend uit de stam Had(e)-

Betekenis: strijd

Afleidingen: Hadelijn, Hadelien, Hadelina, Hedelina

Hadewig

Herkomst: Voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong samengesteld uit Had(e)- en -wig

Betekenis: strijdende strijdster

Afleidingen: Edwig, Hedwig, Hadewieg, Hedwige, Wiske

Hanna

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en identiek aan de later vergriekste en meer populaire voornaamsvorm Anna en anderzijds ook beschouwd als naamverkorting van Johanna

Betekenis: begenadigde, lieflijke, bevallige

Afleidingen: Chana, Hanah, Hanka, Hanne

Hannemarie

Herkomst: Overwegend Nederlandse voornaam ontstaan door samenvoeging van Hanna en de Franse naamvorm Marie van de voornaam Maria

Betekenis: begenadigde, lieflijke of bevallige verbitterde of bitterheid

Afleidingen: Hannemie, Hannemieke

Herald

Herkomst: Voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong samengesteld uit Har- (=Her-) en -(w)ald

Betekenis: legeraanvoerder, ook wel: heerser over het leger

Afleidingen: Aralt, Arolt, Herald

Heila

Herkomst: Overwegend Noord-Nederlands-Duitse voornaam en afgeleid van eenstammig Germaanse afkomst ontleend aan de naamstam Heil- als eerste namelement

Betekenis: geluk, voorspoed, gezegend, gezond

Afleidingen: Heile, Heilie, Heilien

Helena

Herkomst: Voornaam van Griekse oorsprong, ontleend uit de Oudgriekse mythologie waarin Helena een der allermooiste vrouwen der oudheid was

Betekenis: fakkel (=oorspronkelijke betekenis), de lichtende, stralende of schitterende (=latere betekenis)

Afleidingen: Elin, Heilenus, Eleny, Elien, Ellena, Heilena, Heleentje, Lleen, Jelie, Lennie, Yelina

Hendrik

Herkomst: Voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong samengesteld uit Hend- (=Heim-) en -rik. De voornaam is identiek aan de veel minder populair gebleven, doch oorspronkelijke en oudere Germaanse naamvorm: Heimerik.

Betekenis: machtige van de woonplaats of heem, ook wel: meester of opperste van het huis of erf

Afleidingen: Rik, Rikki, Hendrica, Henriette, Rika

Herman

Herkomst: Voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong samengesteld uit Her- en -man

Betekenis: Legerman (=betekenis Her- & -man). Samengevoegde, verbondene (=uitzonderlijke betekenis Hermin via Ermin-)

Afleidingen: Harmand, Manus, Mien

Hieronimus

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam van tweestammig Griekse oorsprong, samengesteld uit Hero- en -nymus (=numos).

Betekenis: met een heilige naam

Afleidingen: Jeroen, Jerom, Roni, Ronny

Hilarus

Herkomst: Voornaam van Grieks-Latijnse oorsprong.

Betekenis: blij, vrolijk, opgewekt, opgeruimd

Afleidingen: Hilaire, Hillary, Larry

Hubert

Herkomst: Voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong samengesteld uit Hu(g)- en -bert

Betekenis: verstandige uitbinker, ook wel: schitterend door zijn verstand

Afleidingen: Bert, Huub, Bertha, Tine

Ingeborg

Herkomst: Scandinavische voornaam van tweestammig Germaanse oorsprong, samengesteld uit Ing(e)- en -borg (= -burg)

Betekenis: goddelijke bescherming of beschutting

Afleidingen: Engberga, Inge, Ingeborgh

Irene

Herkomst: Voornaam van Griekse oorsprong, ontleend uit de Oudgriekse mythologie waarin Irene een van de drie dochters was van Zeus en Themis.

Betekenis: vrede

Afleidingen: Irenka, Rene, Reni, Renia, Renie

Isaac

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van de enige zoon van Abraham en Sara

Betekenis: Hij moge lachen.

Afleidingen: Isaak, Sjaak, Isza

Isabella

Herkomst: Voornaam ontstaan in de Franse Provence omstreeks de 11^e eeuw als vlevorm van de voornaam Elisabeth.

Betekenis: God is volmaaktheid of mijn eed (=betekenis Elisabeth), ook wel: stralende schoonheid (=latere betekenis, ontleend uit het Latijn)

Afleidingen: Bel, Bela, Ezabella, Isabele

Isidoor

Herkomst: Voornaam van tweestammig Griekse oorsprong en deels ontleend uit de Oudegyptische mythologie waarin Isis een vruchtbaarheids-godin was.

Betekenis: geschenk van Isis (=oorspronkelijke betekenis), ook wel: vruchtbaar geschenk (=letterlijke betekenis)

Afleidingen: Door, Doorke, Dorus, Dora, Isi

Ive

Herkomst: Overwegend Franse voornaamsvorm van eenstammig Keltisch-Germaanse oorsprong, ontleend aan de stam Iv- en omstreeks de 9^e eeuw pas in gebruik gekomen in Frankische romans die handelden over het Keltisch verleden.

Betekenis: boog van taxushout (=letterlijke betekenis), uit veerkrachtig hout gesneden, ook wel: buigzame (=latere figuurlijke betekenis).

Afleidingen: Ives, Ivessa, Ivetta, Von, Yvonna

Jacob

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en na de voornaam Johannes door de eeuwen heen de meest gebruikte jongensvoornaam.

Betekenis: hielhouder of hieloplichter (=oorspronkelijke betekenis), onderkruiper, zwendelaar, oplichter, beunhaas of bedrieger (=verklarende betekenis)

Afleidingen: Co, Cobus, Djimmy, Jaac, Jaap, Jackel, Jacobijn, Jakob, Jacobus, Jimm, Jaqueliën, Koos

Jasmine

Herkomst: Overwegend Engelse voornaam van Arabisch-Perzische oorsprong en ontleend aan de gelijknamige bloemennaam jasamûn (=Arabisch) jâsemin en yâsemîn (=Perzisch), later in het Middelnederlands jhesminne.

Betekenis: zoetgeurende witte bloem

Afleidingen: Jasmen, Jasmien, Jasmijn, Jasminke, Yasmijn

Jelle

Herkomst: Overwegend Friese voornaam en afleiding ontstaan door naamvervorming en -verfraaiing ontleend aan de Gotisch-Germaanse stam Gel-

Betekenis: vol levenskracht, darterl, vrolijk, verblijdend, overmoedig

Afleidingen: Jelske, Jokke, Yelle, Jeliën, Jelke, Jolliën, Yella

Jeremia

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van een der grote profeten van Israël.

Betekenis: Jahweh of de heer grondvest of sticht, ook wel: Jahweh of de heer richt op of verheft zich

Afleidingen: Geremia, Jeremie, Jeremien, Jeremina

Jesse

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse afkomst en in het Oude Testament de naam van een der voorvaders van Jesus in de oorspronkelijke naamvorm Isai.

Betekenis: man (van Jahweh of de Heer) (=mannelijke betekenis), persoon (van Jahweh of de Heer) (=vrouwelijke betekenis)

Afleidingen: Izai, Jess, Jessie, Jessi, Jesslynn

jessica

Herkomst: Overwegend Engelse voornaam ontstaan uit de literatuur van William Shakespeare en zijn Merchant of Venice uit 1596 waarin hij de dochter van de joodse geldschieter Shylock de naam Jessica meegaf.

Betekenis: Jahweh of de Heer ziet uit (=Hebreeuws oorspronkelijke betekenis), lust voor het oog (Engels literaire betekenis), Jahweh of de Heer is genadig (=Scandinavische betekenis)

Afleidingen: Jessika, Gessica, Yessie

joachim

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van een zoon van koning Josia en Zebudda die zijn vader opvolgde als koning van Jud in 608 voor Christus.

Betekenis: Jahweh of de Heer richt op

Afleidingen: Joachym, Jochim, Joekem

jodocus

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam van Bretonse afkomst en Keltische oorsprong, ontstaan uit Judacos en later in één lijn doorgetrokken met Lodokos van Griekse oorsprong.

Betekenis: ervaren strijder (=oorspronkelijk Bretoens Keltische betekenis), pijlhouder (=Griekse betekenis), Goot (=afstammeling van de Germaanse volksstam der Goten)

Afleidingen: Docus, Dokus, Jocelij, Jocelyn, Jod, Jodokus, Jody, Joost, Josse, Josselij, Judicus, Judinus, Judokus, Jodia, Joosje, Judella

joël

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van liefst 13 bijbelse.

Betekenis: Jahweh of de Heer is God

Afleidingen: Joel, Joella, Joëlla, Jolle

johannes

Herkomst: Gelatiniseerde voornaam van Griekse afkomst Ionnes en oorspronkelijk afgeleid van Jeochanan van Hebreeuwse oorsprong.

Betekenis: Jahweh of de Heer is genadig

Afleidingen: Annes, Gianni, Giano, Giany, Hanne, Hens, Iano, Jan, Jana, Jo, Johan, Jono, Hanne, Janette, Joke, Yenthe

jolanda

Herkomst: Voornaam van Griekse oorsprong, mogelijk ook via Latijnse afkomst ontstaan maar met eenzelfde betekenis en oorsprong.

Betekenis: viooltje (bloem)

Afleidingen: Jolan, Jolen, Jolinda, Yolente

josiane

Herkomst: Voornaam ontstaan als vlevorm van de voornaam Josias en anderzijds meer beschouwd als een samentrekking van de voornamen Jozef en Anna.

Betekenis: Jahweh of de Heer geneest of brengt genezing (=1^e betekenis), Jahweh of de Heer vermeerderd en is genadigd (2^e betekenis)

Afleidingen: Josanne, Josiana, Joziane, Jozianne

jozef

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van de elfde zoon van Jacob, maar wel de eerste die hij verwekte bij Rachel.

Betekenis: Jahweh of de Heer vermeerderd of voegt eraan toe

Afleidingen: Jef, Jo, Joep, Josje, Joske, Seppen, Zos, Fientje, José, Jozefa, Jozefien

judith

Herkomst: Bijbelse voornaam van Hebreeuwse oorsprong en in het Oude Testament de naam van één der vrouwen van Jakobs oudere tweelingsbroer Esau, die aan Jacob zijn eerstgeboorterecht verkocht en daardoor de zegen van zijn vader miste.

Betekenis: vrouw uit Judea, ook wel: de lovende of geprezene (=latijnse betekenis)

Afleidingen: Jutje, Jody, Judien, Jytte

julianus

Herkomst: Voornaam van Romeinse afkomst en Grieks-Latijnse oorsprong.

Betekenis: eerste donzige baardharen (=letterlijke Griekse betekenis), de jeugdige (=algemene symbolische Griekse betekenis), aan de (oppergod) Jupiter gewijd (=Latere betekenis)

Afleidingen: Juleke, Jules, Juliaan, Juliën, Juul, Jylian, Zulie, Guyla, Liana

Het vervolg van de voornamen kunt u lezen in de volgende editie van Vaertlinck Contact (eerste nummer van de dertiende jaargang)

Onderwijsperikelen in 1879 en volgende jaren: beslissingen, gevolgen, getuigenissen (deel 4)

Op 11 april 1881 schoot de Commissie terug in actie. Als 21e getuige en eerste getuige van de dag kwam Henri Troch aan bod. Hij was 25 jaar en privé-onderwijzer te Tisselt¹. Zijn uitgebreide verklaring volgt:

Ik heb horen zeggen dat men hier verklaard heeft dat Mr. Berré geen dwang zou uitgeoefend hebben in het voordeel van de gemeenteschool. Als dat zo is kan ik u zeggen dat men zijn naam serieus heeft misbruikt. Het gemeentebestuur van Tisselt heeft vanaf het ogenblik er sprake was een katholieke school op te richten de veldwachter bij verschillende pachters gestuurd die ze bij haar heeft geroepen. Burgemeeste Boelpaep en secretaris Peeters heeft hen gezegd: Waar stuurt je uw kinderen naar school? Let op wat je doet want je bent huurder van Mr. Berré! Er werd eveneens iets gezegd over de armenhuizen (hospices) van Mechelen. Ik ben ervan overtuigd dat bepaalde leden van die armenbesturen bij twee pachters van Tisselt geweest zijn en hen op een dreigende toon gesproken hebben. Een van hen is Louis De Meyer en de andere Louis Huysmans.

Ik geloof dat het Mr. Vermeylen is die bij hen is geweest maar ik kan het niet verzekeren.

Ik weet ook nog dat een zekere pachter die van de armenhuizen huurt en land onderverhuurt, bij zijn onderhuurder geweest is en op dezelfde dreigende toon heeft gesproken.

Ik kan niet zeggen hoe van dat feit ter kennis te zijn gekomen.

Ik was zeer verbaasd dat Mr. Stuyck bij Vermeylen niet gesproken heeft van Mr. Denaeyer, die desondanks dwang uitoefent en ik weet dat al zijn werklieden verplicht zijn hun kinderen naar de gemeenteschool te sturen.

Troch
Henricus

Anno Domini 1928 die 19 mensis Martii in hâe parochia subito defunctus est Joannes Henricus Troch natus in Brussel die 5 mensis Aprilis anni 1856 ex Joanne Baptista et Maria Henrica Verbeek, conjugum Francisco Ludovico Verbeek et die 22 sequenti fu: mulatus in eumeterio.

Quod attestat C. de Block Par.

Overlijdensakte onderwijzer Henri Troch.

Onderwijzer Stuyck verplicht eveneens zijn pachters hun kinderen naar de gemeenteschool te gaan.

Mr. de Block, voorzitter van het schoolcomité van Tisselt, dwingt ook zijn pachter De Windt. Ik heb het horen zeggen door Edmond Kortebeek (Cortebeek)² aan wie De Windt het verteld heeft.

De burgemeester van Tisselt en zijn zuster hebben ook gepoogd druk te zetten, maar dat is niet gelukt; de pachters hebben voldoende weerstand getoond. Die burgemeester heeft zijn pachters bij zich geroepen en gezegd dat ze hun kinderen naar de gemeenteschool moesten sturen, namelijk Philippe Van den Heuvel³ en De Meyer. Ik heb dat van Van den Heuvel horen zeggen wat dat betreft. Hoe ik

¹Lees ook over onderwijs te Tisselt: Karel De Decker, Tisselt Geschiedenis en Folklore 1958, p.61- 63: Troch had zijn ambt als hulponderwijzer in de gemeenteschool opgegeven om in de klaslokalen op het eigendom van de familie Baeckelmans in de Beekstraat te onderwijzen. "De meisjes kregen er les van juf Elisa Huyghe, die haar plaats van gemeenteonderwijzeres eveneens vacant liet."

²Cortebeek Jacob Edmond werd te Tisselt geboren 07/05/1848 als zoon van Josephus (zie noot 17) en stief te Tisselt 26/02/1919. Hij was dan weduwnaar van Apolonia Adriaens.

³Van den Heuvel Philippe geboren te Leest 28/04/1807 overlijdt te Tisselt 15/05/1885 als weduwnaar van Anna Catharina van Mol.

het andere feit ken weet ik niet; ik heb het publiekelijk horen vertellen, maar weet niet door wie. Het armenbestuur van Tisselt heeft ook geprobeerd druk uit te oefenen.

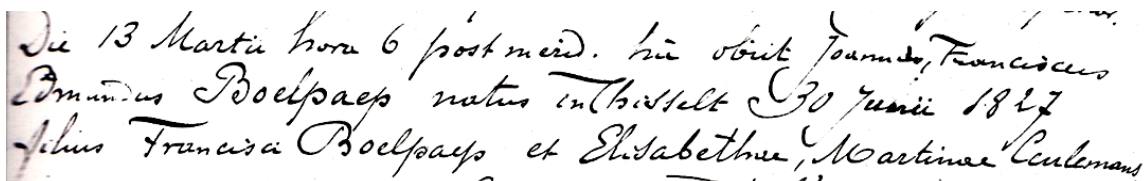
Zekere dag laatste winter had er een bedeling plaats: de eerste arme, Jean Jacobs genaamd, werd gevraagd waar zijn kinderen naar school gingen; een lid van het armenbestuur, Joseph Kortebeek [Cortebeek]⁴, stond driftig recht en vroeg of deze schoolvraag opnieuw behandeld ging worden; vervolgens werden er hevige woorden gewisseld tussen deze heer en de burgemeester, en sedertdien hebben ze publiek geen druk meer uitgeoefend.

Ik heb 105 leerlingen in mijn school, uitsluitend jongens. Er is ook een vrije school voor meisjes bestuurd door juf Huyghe⁵ met eenzelfde aantal leerlingen. In mijn school zijn er misschien vijf of zes leerlingen onder de leeftijd. Ik ben gediplomeerd en was vroeger hulponderwijzer in de officiële school. Ik gebruik de boeken door de wet van 1842 voorgeschreven en weet niet welke boeken men nu gebruikt in de gemeenteschool. Ik onderwijs catechismus en heb daar een schriftelijke toelating voor. In de gemeenteschool gaf ik vroeger ook catechismus, maar had er toelating voor. Daar alle onderwijzers godsdienstonderwijs mogen geven heb ik daar geen schriftelijke toelating voor nodig. Op de zitting van zaterdag was ik niet aanwezig. Ik was er slechts 'smorgens daar ik me als vrijwillige getuige liet inschrijven.

Nadat de getuige zijn verklaring gedaan heeft is er hem lezing van gegeven en zegt hij dat deze getrouw is weergegeven. Toch eist hij ze nog eens persoonlijk te lezen. Ondervraagd om te weten of hij de secretaris verdenkt zijn getuigenis anders geschreven te hebben dan hij ze gelezen heeft, antwoordt hij "neen". Maar hij wil de motieven niet laten kennen waarom hij deze lezing eist. Toelating wordt hem gegeven het proces verbaal te lezen.

Jan Kerremans, 43 jaar, landbouwer en handelaar te Tisselt is de 22ste getuige en doet zijn verklaring.

Driemaal heeft het gemeentebestuur me door de veldwachter op het secretariaat geroepen. De eerste twee keren ben ik niet gegaan. De derde maal heb ik toegegeven en vond er secretaris Georges Peeters die me bedreigde gronden te ontnemen als ik mijn kinderen niet naar de gemeenteschool stuurde. Burgemeester Boelpaep was er aanwezig en raadde de gemeenteschool aan maar bedreigde me niet. Ik antwoordde daarop dat ik mijn kind even naar de gemeenteschool heb gestuurd om het niet op straat te laten lopen. Nu gaat hij naar de katholieke school en leert er goed.

Die 13 Martii hora 6 post merid. hic obiit Joannes, Franciscus
Edmundus Boelpaep natus in Tisselt 30 Junii 1827
filius Francisci Boelpaep et Elisabethae, Martinae Culemans

Overlijdens akte van burgemeester Edmond Boelpaep.

Dan is mr. Stuyck bij mij gekomen en heeft me een lijst met de pachters van de heren Liedts en Berré gegeven en voegde eraan toe dat ik naar hen moest gaan om hen te dwingen hun kinderen naar de gemeenteschool te sturen; indien niet, zouden hun gronden afgenomen worden. Ik liet me aan die woorden niets gelegen; ik ben naar privé-ontvanger mr. Peeters gegaan en vroeg hem of hij me die taak oplegde en mr. Stuyck gelast had te komen om me er deel aan te doen nemen. Mr. Peeters heeft me geantwoord dat daar niets van was.

Mr. Stuyck heeft me een frank drinkgeld gegeven. Ik ben ook bij de baron Liedts te Brussel geweest. Hij was niet thuis. Ik sprak zijn bediende en vertelde hem wat gebeurd was. Twee dagen later ontving ik een kaart van de baron die schreef: "Mijnheer, je bent absoluut vrij uw kinderen te plaatsen op de

⁴Cortebeek Joseph geboren Tisselt 24/08/1811 sterft Tisselt 17/07/1892 gehuwd met Maria Francisca De Maeyer. Hij was zoon van Cortebeek Guilielmus geboren te Willebroek rond 1751 die stierf te Tisselt 10/04/1833 (81jaar) en van Elisabeth Eekelaers geboren te Leest rond 1770 die overleed te Tisselt 09/02/1840 op zeventigjarige leeftijd.

⁵PR Tisselt: Huygen Maria Elisa geboren 05/06/1849 te Dessel als dochter van Michaël en Raeymaeckers Maria Coleta overlijdt te Tisselt 22/12/1927 en wordt er op 26/12/1927 begraven.

school die je het beste oordeelt. Op dat vlak moet de grootste vrijheid en breedte zijn voor de ouders. Brussel, 4 december 1879. (Get.) Bon L.” Later is mr. Stuyck bij Verhoeven gekomen met een brief van mr. Berré met melding dat Stuyck met mijn grond kon doen wat hij wilde. Stuyck vroeg Verhoeven of hij zijn kinderen naar de gemeenteschool wou sturen en in dat geval hij mijn lap grond bewakwam. Verhoeven heeft geweigerd zeggend dat het mij te grote schade zou berokkenen. Stuyck zei dan: “‘t Is zo dat we ze moeten hebben”. Ik weet niet wat Stuyck daarmee wilde zeggen.

Met mijn toestemming heeft hij exacte kopie genomen van bovengenoemde kaart, die ik aan de commissie overgemaakt heb.

Als 23^e getuige kwam de 24-jarige onderwijzer van **Heffen** [A. Luypaerts] nog een verklaring afleggen.

Vorige zaterdag heeft onderwijzer Coenen me hier volledig door het slijk willen trekken wat me ten zeerste trof. Ik zou niet de nodige bekwaamheid hebben om te onderwijzen. Wat dat betreft kan ik zelf hierover geen mening uitdrukken. Meer bekwame personen dan hij en ook hijzelf heeft daar bewijs van geleverd. Hijzelf heeft me een certificaat afgeleverd waarvan ik verlang een kopie bij het proces-verbaal te voegen.

Ook heeft hij kritiek op de vooruitgang van mijn leerlingen. Hierover kan ik mezelf geen lof toedichten, maar ik heb een getuigschrift van kerkelijk onderwijzer wat ik ook wens toegevoegd te zien. (De twee stukken werden toegevoegd).

Hij zei ook dat dat ik geen andere opdracht gekregen heb dan voor de volwassenenschool. Ik heb een privaat leraar die me in staat heeft gesteld goed te kunnen onderwijzen. Hiervan heb ik eveneens een getuigschrift dat ik vraag toe te voegen. Wel kan ik niet juist zeggen hoeveel tijd ongeveer ik lessen heb gekregen, wel meer dan een maand intussen.

Driemaal per week werden me die lessen gegeven.

Mr. Coenen sprak ook over schoolmeubelen. Ik beweer voldoende meubelen te hebben om goed onderwijs te kunnen geven. Het is juist dat ik geen borden met afbeeldingen van dieren aan de muur heb hangen en dat de muren van mijn klas uitsluitend wit zijn.

Hij beweert dat mijn school slechts 100 leerlingen telt. Ik ontken dit beslist. In de winter had ik 135 of 136 leerlingen, nu zijn er 122 door de werkzaamheden op het veld. Hij heeft gezegd dat zijn school 90 leerlingen telt; dat is niet waar; in de winter had hij er ten hoogste 85, nu zijn er 73.

Ik meen ook dat het aantal van mijn leerlingen zal toenemen. Gisteren hebben verschillende huisvaders me daarover gesproken.

Om een leerling te straffen heeft hij gezegd deze slechts voor vijf minuten op de speelplaats te zetten. Nu kan dat zo zijn, maar ik kan een ander geval aantonen tijdens de periode dat ik zijn hulponderwijzer was. Het gebeurde dan dat hij een leerling om vier uur op de speelplaats zette, de poort gesloten, en te Mechelen is gekomen. De ouders kwamen me opzoeken. Om de leerling te bevrijden was ik verplicht, omdat het reeds donker werd, met een ladder over de muur te klimmen. Dit had plaats tussen februari en augustus 1869. Jan Ceulaert en Louisa van Moer vrouw van Egied De Coninck kunnen het getuigen. Het kind was Frans Smets.

Ik ben niet als onderwijzer gediplomeerd; ik geef catechismuslessen.

De pastoor van Heffen heeft me toegelaten catechismus te onderwijzen, hij deed dit mondeling. Daarvoor gaf ik in de gemeenteschool catechismus; daartoe had ik geen toestemming van de pastoor. Ik gaf de lessen op vraag van de onderwijzer die ziek was.

Ik geef twee klassen in hetzelfde lokaal en dat is niet teveel, zelfs indien nodig kan men er nog twee bijvoegen.

Onder de wet van 1842 werden te Heffen vier klassen door dezelfde onderwijzer gegeven.

Voor **Willebroek**, als 24ste getuige, legde de 30-jarige politicommissaris Joseph Haubec zijn verklaring onder ede af.

Op de eerste oktober 1879 moest een aangekondigde en betaalde mis gedaan worden tot nagedachtenis van een van mijn nonkels, mr. Vertongen, die in de loop van het jaar stierf. Gans de familie, gans de gemeenteraad, veel vrienden kwamen een laatste blijk van respect geven aan hem die terecht geliefd en gerespecteerd werd door iedereen. Onder de aanwezige personen in de kerk moet men ongeveer 500 leerlingen rekenen vergezeld van hun onderwijzer die zoals vroeger (dit werd altijd gedaan) de plechtigheid kwamen bijwonen, deed voor hen dienst als mis van de H. Geest. Deze mis waar de vrouw van de overledene, weduwe Vertongen, aanwezig was ondanks haar zeventig jaren en de drie kilometer die haar van de kerk scheidde, werd er haar daarover niets gezegd, en waarom? De koster alleen vervulde zijn dienst. Het was slechts achter het altaar dat men de geestelijkheid een oog zag riskeren om het effect te zien dat een duizendtal personen voortbracht die vroom en nutteloos wachten op wat men hen weigerde.

Na een half uur wachten nodigde de eerbiedwaardige burgemeester mr. De Nayer de leerlingen uit de kerk te verlaten en raadde het gemeentebestuur en mevrouw Vertongen aan niet langer dit onaanvaardbaar gedrag te ondergaan.

Wat de andere drukingsdaden betreft zowel morele als materiële, die waren bij ons zoals elders: hevige preken, lezing op de preekstoel van brieven en bevelschriften die niet altijd de precieze uitdrukking van de waarheid waren, weigering van de absolutie, in één woord de algemene drukingsmiddelen die men in alle gemeenten heeft vastgesteld.

De officiële scholen worden door 800 leerlingen en meer bezocht.

Er zijn drie scholen bewaarschool inbegrepen

De eigenlijke lagere school wordt door 600 leerlingen bezocht.

Er zijn veertien onderwijzers en onderwijzeressen, alleen twee niet gediplomeerd zijn, een die een interim dienst doet en een leidster aan de bewaarschool. De onderwijzeres van deze school bezit een bekwaamheidsbewijs.

In de katholieke school zijn er zes of zeven onderwijzeressen waarvan slechts één gediplomeerd.

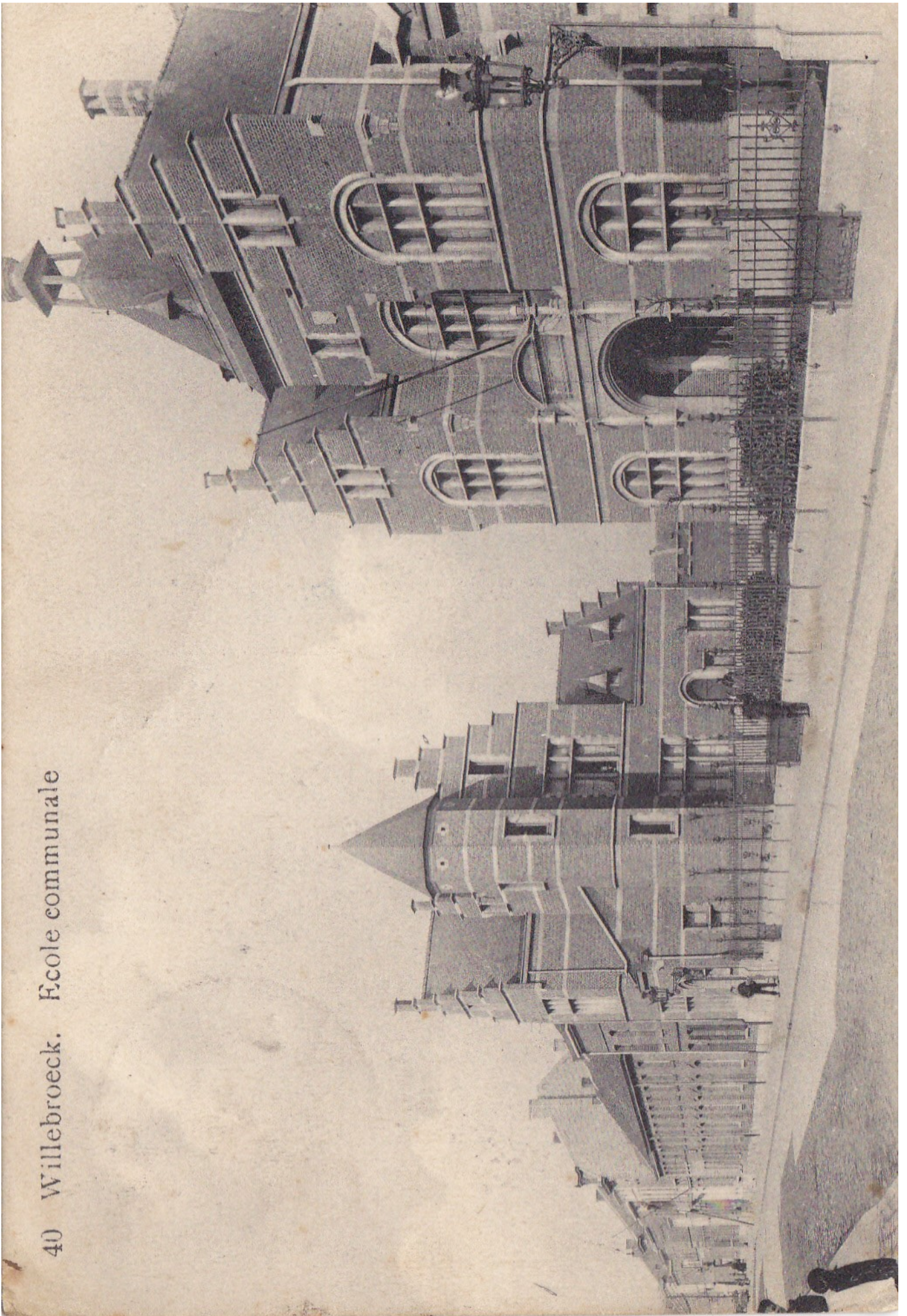
De leerlingen die naar de katholieke school gaan kunnen op ongeveer 200 geschat worden; ik spreek van externe leerlingen; er zijn ongeveer zestig of zeventig kostgangers.

Tot hier getuigenissen door mensen uit de ons omliggende gemeenten in de periode van de schoolstrijd na de ongelukswet van 1879. Het dagelijks leven van de bevolking werd er terdege door beïnvloed: bedreigingen, spanningen, tegenstellingen tussen overtuigingen die de burgers in twee kampen verdeelde en zelfs tot familieruzies kon leiden. Maar zoals later bleek na een nieuwe politieke wissel koelde alles en leefden de gemeenschappen weer vreedzamer verder. Alles opgelost? Eind goed, al goed?

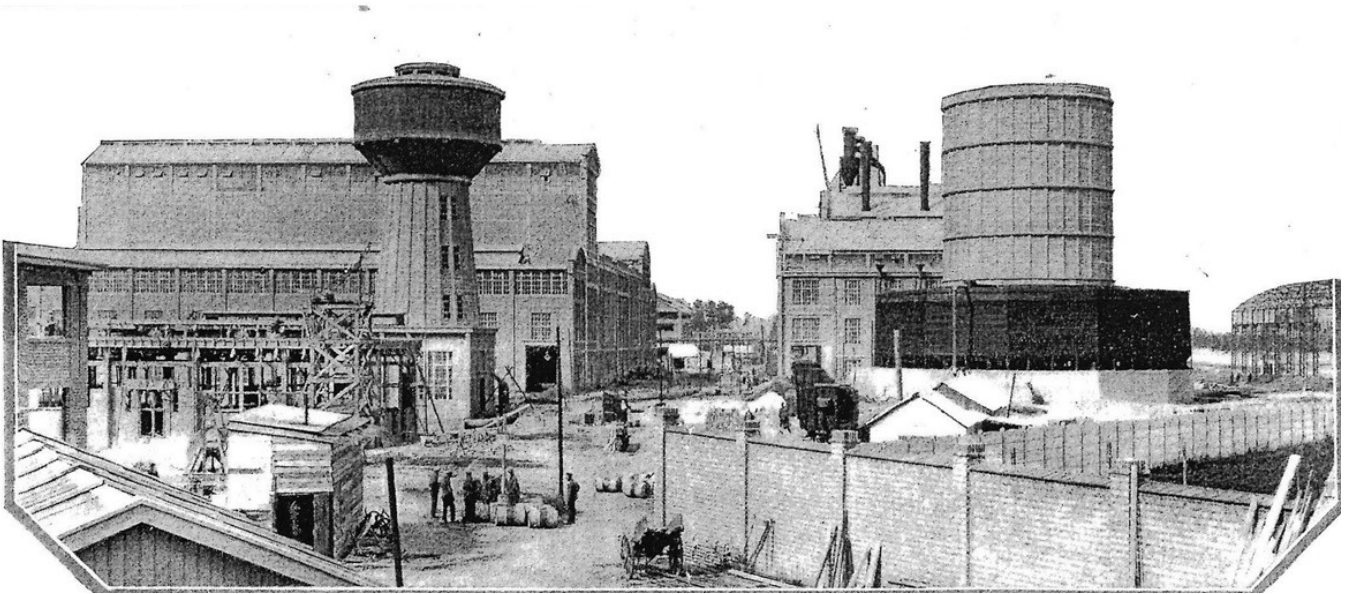
Leon Bernaerts

40 Willebroeck. Ecole communale

De gemeentelijke meisjesschool in de kerkstraat, 1902

De nieuwe Ammoniakfabrieken

Zicht op het geheel van de gebouwen

In 1926 werd er overgegaan tot de oprichting van “Société d’Ammoniaque synthétique et dérivés SA” te Willebroek.

De fabriek werd gebouwd langs de spoorlijn Mechelen-Terneuzen. De ingang van de fabriek was gelegen in een van de oudst vermelde straten van de gemeente Willebroek. In die periode een doodgewone straat met vele herbergen en kruidenierswinkeltjes. Een straat waar de gekende families zoals De Boeck en Eeraerts hun leven deelden met de andere bewoners. Heden een straat met verouderde en afgeleefde huizen, waar ettelijke immigranten (nieuwe Belgen) hun dagelijks leven trachten te beleven.

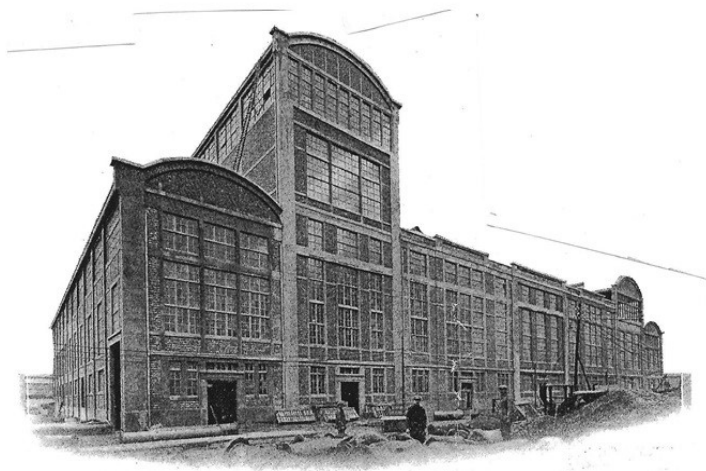
“Den Ammoniak” is er gekomen door de samenwerking van de Sociétés Coppée de Bruxelles en Montecatini de Milan (Milaan). Het zou een belangrijke fabriek worden bestemd om ammoniak en zijn derivaten te vervaardigen. Dit was voor België een nieuw procedé.

De bouw van de totaal nieuwe industriële fabriek werd toegewezen aan de onderneming L. Monnoyer et Fils uit Brussel.

De firma beschikte over bouwgronden gelegen langs heen de spoorlijn Mechelen-Terneuzen. Tegen overliggend was een Cokesfabriek gelegen. Het ging om een terrein van 13 ha 50 aren, hier op zou men een groep van acht gebouwen neerpoten, met onder andere eenheid voor vloeibaar gas, een fabriek en een magazijn voor de opslag van sulfaat en drie speciale eenheden: een ontgasser, een koelinstallatie en een watertoren van 500 m³. Voor dit alles werd ook de bouw van een elektriciteitscentrale voorzien.

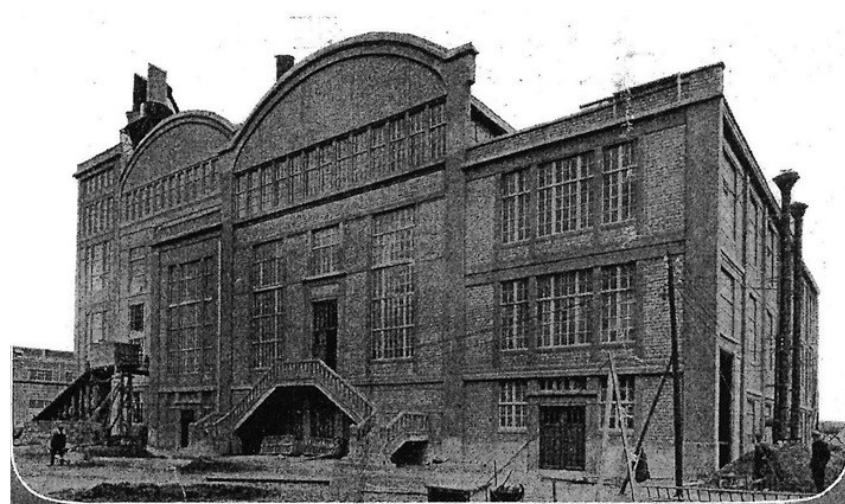
De Fabriek om vloeibaar gas te maken bevatte zeven aaneengesloten fabriekshallen in gewapend beton en bouwstenen. De fabriek besloeg een totale oppervlakte van 99 x 56 meter. De installatie was voorzien om in de toekomst, verdubbeld of verdrievoudigd te kunnen worden.

Tussen de betonconstructie en het metselwerk werden licht metalen ramen met glas geplaatst. De hallen II, VI en VII zijn uitgevoerd met een parabool dak in gewapend beton. De overige daken zijn gemaakt met metalen balken en belegd met “Eternitplaten” en glas. De architecturale details zijn te zien op onderstaande figuren.

Hoofdgevel van de vloeibare gasfabriek

De Elektrische centrale vormt een groep van vijf hallen en meet 60,75 x 33 m. Ook deze hallen waren voorzien op uitbreiding. Op het gelijkvloers stonden de transformatoren. In de machinezaal was er een rolbrug voorzien van 40 ton. De hoofdgevel wordt gekenmerkt door een monumentale trap die toegang verschaft aan de machinezaal.

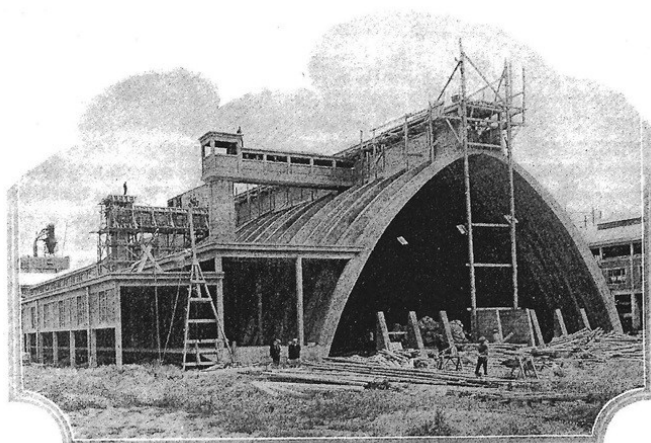

Algemeen zicht van de centrale.

Op het gelijkvloers bevinden er zich drie zalen voor de transformatoren. Elke transformator weegt 6 800 kg en is aangesloten op leidingen die voorzien in de recuperatie van de gebruikte olie.

De machinezaal is voorzien van een rollende brug van 40 ton, er bevinden zich ook 2 groepen met turbo alternatoren van 4 000 kw.

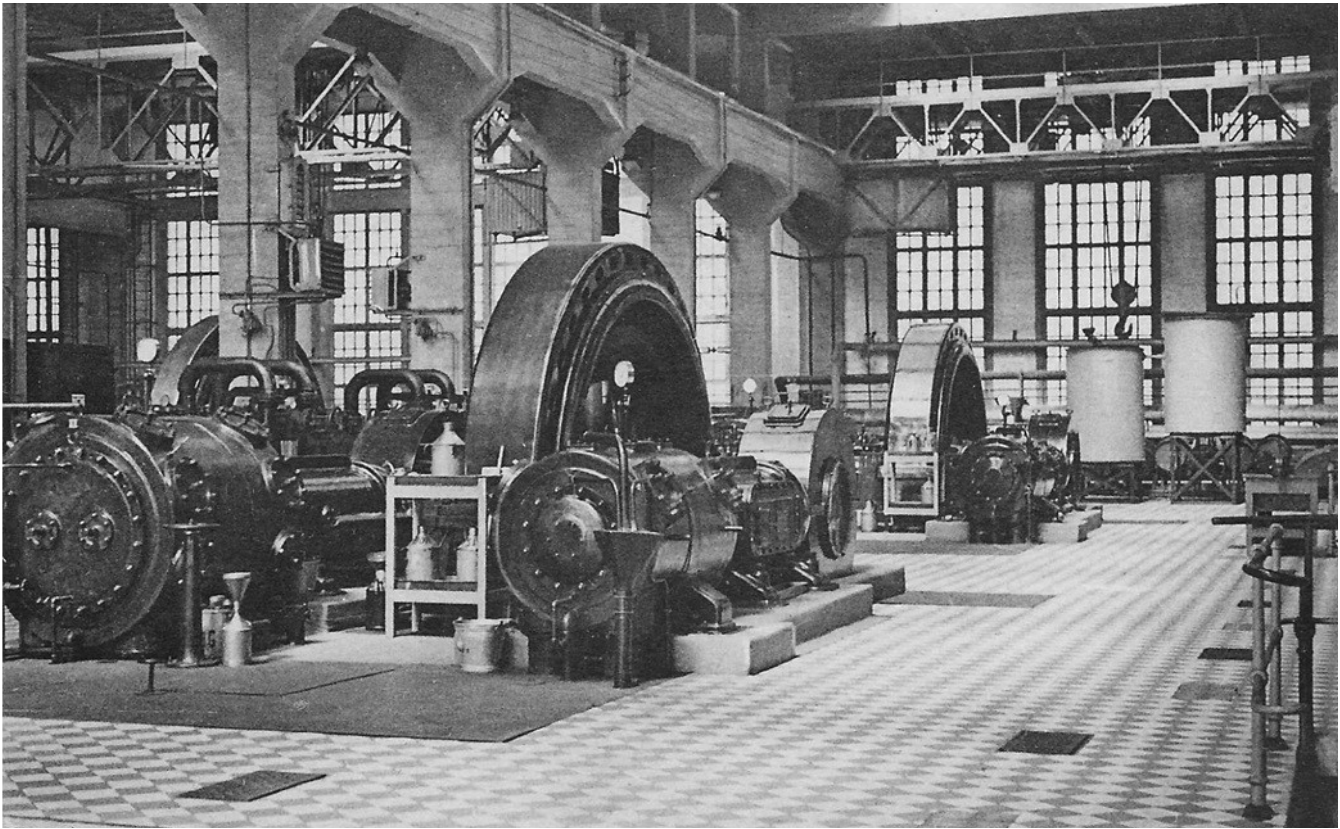
De zaal met verwarmingsketels op steenkool zijn verwezenlijkt op minder dan twee maanden tijd. De centrale werkt met vergruisde steenkool. De steenkool wordt opgeslagen in 8 silo's van gewapend beton, voorzien van een hellend vlak zodat de steenkool gewoon naar de oven schuift. De daken van de machinezaal zijn metalen gebinten. Het plaatsen van deze gebinten was zeer moeilijk omdat de firma eerst de machines plaatste.

Beeld van het gewelf na betonnage

Het gebouw voor sulfaat bestaat uit 2 hallen. Een eerste hal was voor de fabricatie van het sulfaat, de andere voor de opslag (magazijn) van het sulfaat. De hallen hebben een afmeting van 25 m x 49,85 m. Het dak is eveneens uit gewapend beton gemaakt en heeft een parabolische vorm

In deze fabriek zou kalknitraat, ammoniaknitraat, zwavelsalpeterzure ammoniak en ammoniaksulfaat geproduceerd worden.

Ammoniakfabriek: Gascompressorenzaal

De gemeenteraad van 24 mei 1927 verzette zich uitdrukkelijk tegen de bouw van deze fabriek.

Niettegenstaande dit verzet ging de bouw van deze fabriek door.

Door de jaren werd Willebroek door de uitstoot van deze fabriek gehypothekeerd en was zeer vervuילend voor de landbouw en de inwoners.

Uittreksel van de gemeenteraadszitting van 24 mei 1927

“Tegenwoordig M.M. Van Landeghem, Burgemeester-voorzitter; Fromont, Broeckmeyer, Borghys, schepenen, en E. Mertens, secretaris.

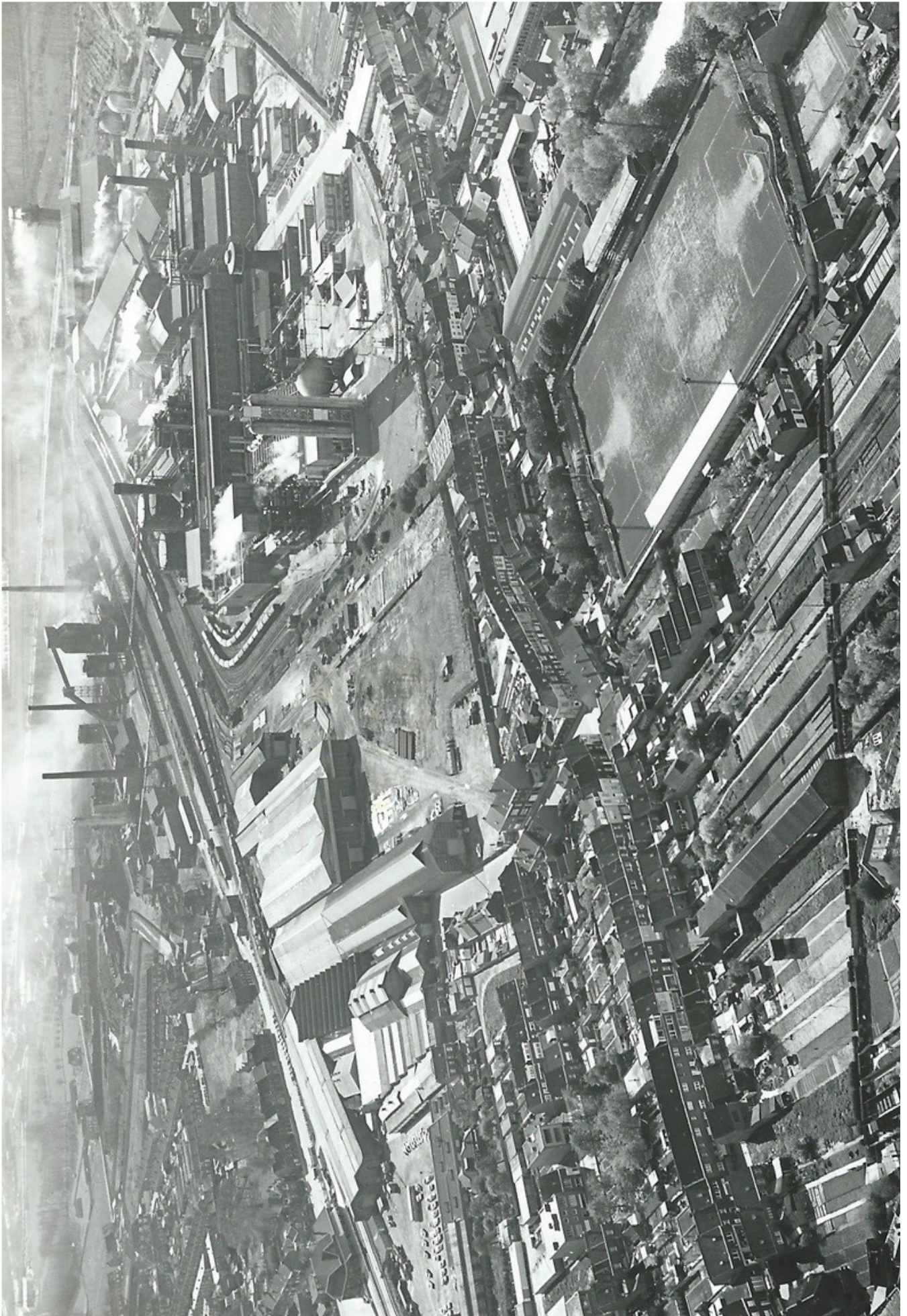
....

Ongunstig advies op de vraag van de Ammoniaque synthétique et Dérivés, om een fabriek op te richten van ammoniak en onderprodukten met gazometers en electromotoren, in aanmerking genomen de menigvuldige tegenkantingen en de inlichtingen bij bevoegde bron ingewonnen als zouden de uitwasemingen van H₂S (zwavelwaterstof) door het ontworpen gesticht teweeggebracht, zeer schadelijk zijn voor mensen, dieren, en, mogelijk, ook voor planten.

De bijzondere en welwillende aandacht van den heer Gouverneur der Provincie zal gevestigd worden op deze kwestie van algemeen belang.”

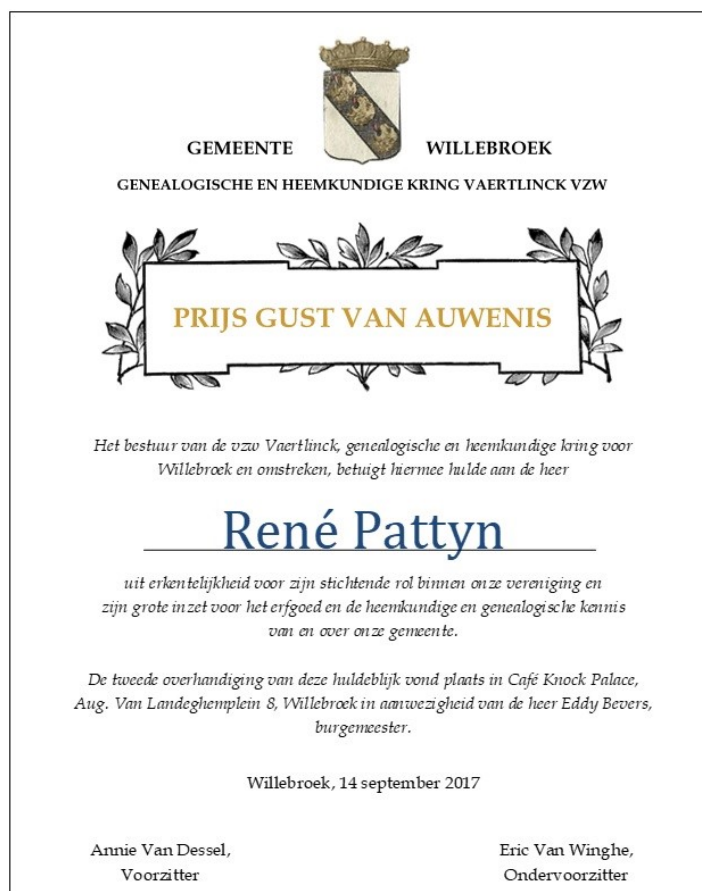
René Pattyn

Bron: Les nouvelles usines d'ammoniaque synthétique de Willebroek, par J. Verdeyen, Ingénieur A. I. Br., chef de travaux aux Entreprises Monnoyer. Extrait de « La Technique des Travaux », N° 4, avril 1929. Register Raadsverslagen van de Gemeenteraad Willebroek, 24 mei 1927. GAW.

Luchtfoto met o.a. Cokesfabriek en de Ammoniakfabriek te Willebroek

Tweede Viering prijs 'Gust Van Auwenis'

Oorkonde 'Prijs Gust Van Auwenis'

Donderdag 14 september 2017 was een miserabele dag.

Tenminste, wat ons Belgisch weertje betrof. Zonneschijn, heel af en toe, werd afgewisseld met buien en hevige stortregens... de ganse dag en avond door.

Toch eindigde die dag heel feestelijk, aangenaam warm en gezellig.

's Avonds mocht 'onze secretaris', René Pattyn, als tweede, uit handen van burgervader Eddy Bevers, de oorkonde 'Prijs Gust Van Auwenis' ontvangen.

De prijs werd in het leven geroepen in 2015 toen Gust Van Auwenis aan ons bestuur te kennen gaf dat het voorzitterschap van Vaertlinck hem iets te zwaar begon te vallen.

Gust, de stichter en bezieler van de genealogische en heemkundige kring, werd op dat moment erevoorzitter en hij ontving, als eerste, op 18 juni 2015 de prijs 'Gust Van Auwenis', de prijs naar hemzelf vernoemd.

Het was René Pattyn die in 2015 het idee opperde om de 'Prijs Gust Van Auwenis' in het leven te roepen. De prijs zou om de twee jaar uitgereikt worden aan 'iemand' die zich verdienstelijk maakte binnen onze gemeenten, wat stamboomkunde en heemkunde betreft.

Het kostte wel wat tijd en moeite om met onze 'druk bezette René' een geschikte datum te prikken. Toen dit laatste gelukt was, was het nog niet zeker of René wel zou verschijnen op zijn eigen viering.

In één zin gezegd: René is iemand met wat lawaai ... een klein hartje en wat 'in het zonlicht' staan betreft, een bescheiden persoonlijkheid. Maar daarnaast heeft hij een groot hart wat onze vereniging en gemeenten betreft. Steeds onderweg, steeds opzoek in archieven, steeds meer kennis opdoen ... waar de man de energie vandaan blijft halen? We weten het niet. Kortom René is één van die spilfiguren ... met hem valt of staat onze vereniging, hij weet alles te vinden, op te lossen en te organiseren. Je klopt nooit tevergeefs aan zijn deur en dit al 27 jaar lang ... Zo iemand verdiende dubbel en dik de Prijs Gust Van Auwenis.

De prijs werd hem overhandigd in zijn stamcafé Knock Palace, bij Patrick 'aan het pleintje'. Patrick was zo vriendelijk om op zijn vrije dag, zijn café een aantal uren open te stellen.

Nogmaals bedankt aan Patrick, lid en sponsor van onze vereniging.

René, zijn familie en wijzelf hebben er van genoten ...

Geniet samen met ons van enkele sfeerbeelden.

Annie Van Dessel – voorzitter Vaertlinck V.Z.W.

Sinterklaasfeest 1944 en grootmoeders' handtasje

Op 17 januari 1931 was er een meisje geboren. Bij het uitbreken, op 10 mei 1940 van wereldoorlog II, was ze 9 jaar en vier maanden oud. Ze beleefde de oorlog dus heel bewust, als jong kind. Bij de bevrijding op 4 september 1944 was ze 13 jaar en zeven maanden oud.

Op 6 december zou Sinterklaas voor de eerste keer in ons 'bevrijde landje' terugkomen???

Het meisje had maar één grote wens ...

Grootmoeders' handtasje

In een oude handtas van haar moeder, Anna, vinden we in Anna's missaal (kerkboek) een blad papier gescheurd uit een kladschrift. Zo'n kladschrift dat wij allemaal nog kennen uit onze schooljaren. In 2017 is het vergeelde, in vier geplooidde blad, bekrabbeld met potlood, dus 73 jaar oud. Grootmoeder Anna is 28 jaar voordien overleden. Verwonderd en voorzichtig plooiën we het blad open en ontcijferen wat er geschreven staat.

Lees hieronder mee. Het briefje werd letterlijk overgenomen ...

***Beste Sinterklaas! We zijn vrij.
Vier jaar heeft het geduurd eer Gij ons terug in vrede komt bezoeken.
De bezetter is gaan lopen.
Met de staart tussen zijn pooten.
Beste Sinterklaas wij hopen dat Gij uw schade
zult inhalen dit jaar en onze korven en manden
zult vullen met vele lekkernijen uit Engeland.
Daarbij is alles goed wat Gij denken en vinden kunt.
Behalve ersatz, die is te vinden in Moffrika ¹.
In de hoop dat Ge mij zult verhooren dank ik
U op voorhand.
(Getekend) L. S."***

Redactie:

Uit respect vermelden we enkel de initialen van de schrijfster, zij is nog in leven bij het drukken van dit tijdschrift. Het briefje is niet gedateerd, maar het is niet moeilijk juist te raden dat het werd geschreven na de bevrijding (4 september 1944) en kort voor 6 december 1944, het eerste Sinterklaasfeest, na de bevrijding.

De 'smeekbede' aan Sinterklaas werd geschreven door ooit de grootste snoeper in het gezin van grootmoeder Anna. Het feit dat L. in haar briefje spreekt over ersatz spreekt boekdelen. Het gezin was ooit beter gewend ... en vond de ersatz niet zo lekker ... zoals de meesten.

Dat de lekkernijen best uit Engeland kwamen verbaasd ons ook niet. De bevrijdende Engelse soldaten werden tijdens hun vrije uurtjes opgevangen door lokale burgers. In de familie S. was er nog minstens 30 jaar na de bevrijding een vriendschapsband en werd er druk over en weer gecorrespondeerd, zelfs nog met de nakomelingen van deze soldaten.

Het briefje moet bij grootmoeder Anna een heel gevoelige snaar geraakt hebben.

Immers, ze plooidde het kladblad in vier en stak / verstopte het tussen de flinterdunne blaadjes van haar 'heilige' missaal, die ze elke zondag meenam als ze naar de H. Mis ging. Daar werd het bewaard als een kostbare schat, de rest van haar leven. Na haar dood werd, heel respectvol, het handtasje mét zijn inhoud bewaard.

En wij? Wij plooiën, na het nemen van de scan, het kladblad terug in vier en stoppen het netjes terug op zijn plaats.

Wij kunnen het ons niet voorstellen, in deze 'weelderige tijden'... hoeveel hunkerende kinderen zouden niet hetzelfde verlangen gehad hebben? Zo vlak na die wereldbrand?

Wij wensen jullie een heel fijn vredevol Sinterklaasfeest!

Annie Van Dessel

¹ Moffrika: samenvoeging van Moffen en Afrika. De Duitse bezetters werden algemeen Moffen genoemd. Afrika stond bekend voor een zeer armoedig continent.

De Limmerick

Een simpele definitie :

Is een dichtvorm van 5 regels a-a-b-b-a.

In de eerste regel wordt meestal een persoon geïntroduceerd met een plaatsvorm.

Regels 1 en 2 rijmen met elkaar ook regels 3 en 4 doen dat eveneens, de laatste regel rijmt op regel 1 en 2.

De Limerick is ongeveer 100 jaar oud en zou uit Nederland komen.

Een doelman uit de Groene laan
liet op zekeren dag zijn lief staan
toen ze hem verdrietig vroeg : waarom ?
zei hij nonchalant : ja, wel daarom
er is een tijd van komen en gaan

Een oude voetbal die 't niet meer kon verkroppen
zich te laten trappen en schoppen
schreef aan het komitee
ik doe niet meer mee
zij schoppen mijn blaas naar de knoppen

Een libero die straf verkeerde
en zijn lief het buitenspel leerde
liep zelf in de val
met trouwring en al
meteen het bewijs dat zij vlijtig studeerde

WSV had weer eens verloren
en de trainer riep : wel potverdoren
maar nu is't gedaan,
dat probleem moet voorgoed van de baan
we zetten ons goal voortaan achterstevoren

De vrouw van een spits uit Weert
was op hem zeer verbouwereerd
daar hij met de meid
Zo van tijd tot tijd
stiekem een 1-2 had geprobeerd

Een loze vissertje in het Broek
jaagde er op lekkere snoek
geen klein bier voorwaar
eentje van enkele kilo's zwaar
hij staat nu in het Record Boek

Een arbitter komende van den buiten
droeg een broek tot tegen de kuiten
maar zijn madam sprak toen : Lode
gij zijt helemaal uit de mode
zwijs, of ik ween tranen met tuiten

Een kleine jongen uit de wijk
kreeg nooit van iemand gelijk
toen schreef hij een briefje aan de sint
er voor te zorgen dat zijn ploeg es wint
de sint, slecht gezind zei : over mijn lijk

Het Juiste moment...

Beste lezers,

U heeft momenteel het laatste tijdschrift van de 12de jaargang 2017 in uw handen. Hopelijk heeft u de gedrevenheid en kunde van onze medewerkers geapprecieerd.

Als bestuur danken wij u van harte in het vertrouwen dat u in onze organisatie stelt.

In ons documentatiecentrum zullen onze medewerkers u graag blijven bijstaan en helpen wat het samenstellen van uw familiegeschiedenis betreft.

Onze vereniging zet zich blijvend in om 'ons erfgoed en onze geschiedenis' te bewaren. Uw medewerking en inzet, beste lezer, wordt ten volle gewaardeerd!

Hernieuwing van uw abonnement voor 2018 kan nu reeds gebeuren.

De prijs voor 1 jaargang (4 tijdschriften) moet noodgedwongen omhoog vermits de prijzen van onze kosten ook zijn gestegen.

Vanaf dit jaar hebben we 3 formules waaruit je kan kiezen:

Gewoon Lid - 20 euro

Steunend Lid - 30 euro (Naam wordt gepubliceerd in ons tijdschrift)

Ere Lid - 40 euro (Naam wordt gepubliceerd in ons tijdschrift)

U kan overschrijven op rekeningnummer: BE94 7512 0635 5214 – BIC AXAB-BE22 op naam van Vaertlinck vzw Willebroek. Vermeld duidelijk: lidgeld 2018 en uw naam.

Het bestuur

Niet
Vergeten

Vaertlinck
Hernieuwen

DEVOTIONALIA BEURS TE BREENDONK

ZONDAG 11 MAART 2018
ZONDAG 7 OKTOBER 2018
VAN 8 TOT 12 UUR

ZAAL 'T CENTRUM

Jan Hammeneckerstraat 32 – 2870 Breendonk

Ingericht door: Vaertlinck vzw
Genealogische en Heemkundige Kring

Info: pe.jan@skynet.be ☎ 0477/626 984

Secretariaat: rene.pattyn@telenet.be ☎ 0477/266 537

VU: Rene Pattyn, Molenweg 24, 2830 Willebroek

Mededelingen

Archief Vaertlinck

Centrum Jan Van Winghe, Capt. Trippstraat 33, 2830 Willebroek, lokaal 28. Elke tweede en vierde zaterdag van de maand van 09.00 tot 12.00 uur of op afspraak: rene.pattyn@telenet.be.

Agenda

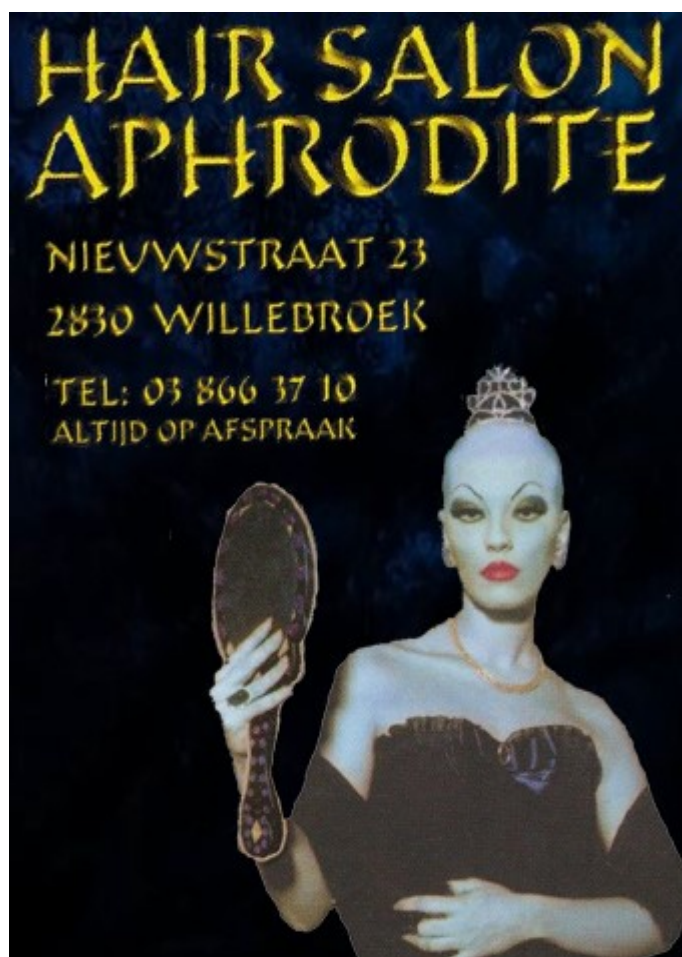
9 december 2017	Documentatiecentrum uitzonderlijk open (van 9u tot 16u)
11 maart 2018	Devotionaliabeurs (zie hiernaast)
7 oktober 2018	Devotionaliabeurs (zie hiernaast)

Website

www.vaertlinck.be
www.facebook.com/vaertlinck

Meewerken

Heb je een vlotte pen of wil je op een andere manier een praktische of materiële bijdrage leveren aan onze werking, neem dan contact op met ons secretariaat: Molenweg 24, 2830 Willebroek, gsm 0477-266 537, rene.pattyn@telenet.be.

online*tapijten*

Tapijtenspecialist. Moderne winkel. Inspirerende webshop.

Zoek uw
droomtapijt in
onze webshop...

www.onlinetapijten.be

of kom langs in
de showroom...

August van Landeghemstraat 93
2830 Willebroek

...en vind de finishing touch voor uw interieur!

Surf naar onze webshop voor stapels inspiratie en maak uw keuze online.

Of kom een kijkje nemen in onze showroom om ons ruim aanbod aan tapijten in het echt te bewonderen.

Kijk, ruik, voel en bestel op

[www.onlinetapijten.be!](http://www.onlinetapijten.be)

Openingsuren

Maandag - zaterdag 10:00 - 18:00

Zondag 13:00 - 18:00

Woensdag gesloten

August van Landeghemstraat 93

B-2830 Willebroek / T+32 (0)3 886 66 08

info@onlinetapijten.be

ELECTRO W. CLEEMPUT n.v.

Algemene elektriciteitswerken
Verlichting
Verwarming
- erkend verdeler -
DIMPLEX

Huishoudtoestellen
Ventilatie
Kookpotten en pannen
van Demeyere en Staub

Overwinningstraat
100 - 102
2830 Willebroek
Tel. 03/886 77 37
Fax. 03/886 79 54

Vraag naar onze
'feestfolder'

De Maeyer

Visspecialzaak Traiteur

Vooruitgangstraat 106 | 2830 Willebroek
Tel. 03 860 93 31 | Fax 03 860 93 30
info@visspecialzaak.be

Uw
traiteur
ook aan huis!!
voor een geslaagd
communie- of
lentefeest!

www.visspecialzaak.be

WOONDECORATIE PEPERMANS

Herman Vosstraat 46
2830 Willebroek
Tel. 03/886 68 23
Fax: 03/866 15 00

Vast tapijt – Tapijten
Textiel – Vloerbekleding
Gordijnen – Overgordijnen
Onderhoud - Laminaat
Behangpapier
Verven | Mengmachine

Willebroek

Dendermondsesteenweg 168/A
2830 Willebroek
Tel. 03 886 41 30

OPENINGSUREN 2017

MAANDAG	VAN 12u30-19u00
DINSDAG	VAN 08u00-19u00
WOENSDAG	VAN 08u00-19u00
DONDERDAG	VAN 08u00-19u00
VRIJDAG	VAN 08u00-19u00
ZATERDAG	VAN 08u00-19u00
ZONDAG	VAN 08u00-12u30
FEESTDAGEN	VAN 08u00-12u30

MEUBELEN J. VANDENBERGH

Brielen 5
2830 Tiselt
tel. 03-886 66 03
www.meubelenvandenbergh.be

Openingsuren: Maandag t/m zaterdag van 10 tot 18 u.
Zondag 13.30 tot 18u. en donderdag gesloten

THE BEST HARDWARE STORE IN BELGIUM

Computers - Laptops - Software - Herstellingen alle merken

Dendermondsesteenweg 190
2830 Willebroek
Tel : 03/866.48.44
BE 0860.455.425
www.boozt.be

Openingsuren :
dinsdag tem zaterdag : 10hr - 18hr
gesloten op maandag-zondag-feestdagen
info@boozt.be

Café-Taverne "CASINO"

bij Chris

Anno 1905

Oud-Sasplein 3
2830 Willebroek
Tel. 03 886 68 72

Dinsdag gesloten

Verzorgde dranken
Biljart

 **Groep
Kerremans**

 **Zakenkantoor
Kerremans & C°**
VERZEKERINGEN
BANK

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

CBFA: 040356A-cB

 **Vastgoed
Kerremans**

VERKOOP
VERHUUR
BEHEER

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

BIV KERREMANS STEVE: 503785

Het Groene Huis

Bloemen en Planten Grafdecoraties
Geschenken Bruidswerk
Bloemschik cursussen

Overwinningsstraat 163 B | 2830 Willebroek
tel 03 860 10 17 | gsm 0478 480 735

www.hetgroenehuis.be

PLAZA
Bistro

Overwinningsstraat 161
2830 Willebroek
tel 03 860 49 88
www.plazabistro.be

Van Tricht nv Agentschap AXA Bank Verzekeringsmakelaar

L. De Naeyerplein 16 – 2830 Willebroek
Tel: 03/866 87 33

Mail: yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be
Katleen.vercammen.15515@axa-bank.be

Nieuwe openingsuren vanaf 1/7/2016

Maandag: 9u – 12u en 14u – 18u
Dinsdag: op afspraak
Woensdag: 9u – 12u en namiddag op afspraak
Donderdag: 9u – 12u en 14u – 18u
Vrijdag: 9u – 12u en namiddag op afspraak
Zaterdag: op afspraak

Selfservice: 7 op 7 van 6u tot 22u

Rijwielen – Naaimachines

Firma CLAESSENS

Mechelsesteenweg 8
(aan de brug)
2830 WILLEBROEK

Tel. : 03/886 62 70 – 03/886 38 51

BOEKSKE

Voor al uw tijdschriften en kranten!

Aan huis besteld!

Eksklusief verdeler van :

**DIDDL, TOPMODEL,
DARK DUDES, ROSALIE UND TRUFFEL**

Voor al uw inkt en tonercartridges tot 50 % goedkoper
Overwinningstraat 76 – Willebroek
Tel: 03.886.73.84

Jan maes

watches & jewellery

L.De Naeyerplein 31

2830 Willebroek

03/886 86 26

Bruul 85

2800 Mechelen

OrthoShop
uw zorgpunt

Overwinningstraat 133-135 - 2830 Willebroek
Tel. 03 860 70 10 - orthoshop@otv.be - www.otv.be

OPENINGSUREN:

dinsdag tot vrijdag: 10.00 u - 12.30 u / 13.00 u - 18.00 u
zaterdag: 09.30 u - 16.00 u
maandag: gesloten

Sint Amandsesteenweg 54 - 2880 Bornem
greet.verheyden@otv.be

GSM 0476 756 488 (Greet Verheyden: ergotherapeute)

CONSULTATIE: maandag 15.00 u - 18.00 u en op afspraak
Mogelijkheid tot huisbezoeken

Bij ons kan je terecht voor:

- steunzolen
- compressiekousen
- korsetten
- braces en bandages
- stomamateriaal
- hulpmiddelen
- woningaanpassingen
- borstprothesen en lingerie
- rolstoelen, rollators, scooters
- orthopedisch verantwoorde schoenen
- schoenen op maat
- uitleendienst

Door RIZIV erkende verstreker

SINONQUEL bvba

Ten Bergstraat 2
2830 Willebroek

tel. 03-886 66 85
fax 03-886 61 54
info@sinonquel.be

www.sinonquel.be

上海酒家

CHINEES RESTAURANT

SHANGHAI

Stationsplein 2

2830 WILLEBROEK

Tel. 03 886 74 96

Ruime parking

Maandagmiddag

Dinsdag

Zaterdagmiddag

GESLOTEN

KEUKENCENTER

MASURE

Totaalinrichting van vloer tot plafond

- keukens in alle stijlen
- van luxe modellen tot de budget-keukens
- ook badmeubelen en schuifdeuren
- wij tekenen uw eigen droomkeuken

**Kleine Amer 15
2870 Puurs-Kalfort**

Tel. 03 889 22 48 * fax 03 899 15 26

Open: ma-vr van 10-17 uur
zaterdag 10-18 uur
zondag gesloten

Bakkerij Philippe

Kerkstraat 26 - 2830 Willebroek

Tel. 03 886 65 09

4 broodautomaten

Baeckelmannsstraat: Centeabank

Kard. Cardijnlaan Tisselt

Vennestraat Willebroek

Bezelaerstraat Blasveld

Café Knock-Palace

bij Patrick

August Van Landeghemplein 8
2830 Willebroek
Tel. 03/886 78 39

Donderdag gesloten

Café Central

Trendy café in 't centrum

August Van Landeghemplein 7
2830 Willebroek
Tel. 03/886 78 39

Dinsdag gesloten

Verzorgde bediening | Vergaderzaal beschikbaar

WWW.KBC.BE

**Wat kan
KBC voor ú
betekenen?**

KBC Bank Willebroek

Dendermondsesteenweg 17, 2830 Willebroek
Tel. 03 860 75 30 – fax 03 860 75 31

KBC Verzekeringen Spiessens & Wuyts bvba

A. Van Landeghemplein 1, 2830 Willebroek
Tel. 03 866 17 38 – fax 03 886 21 45

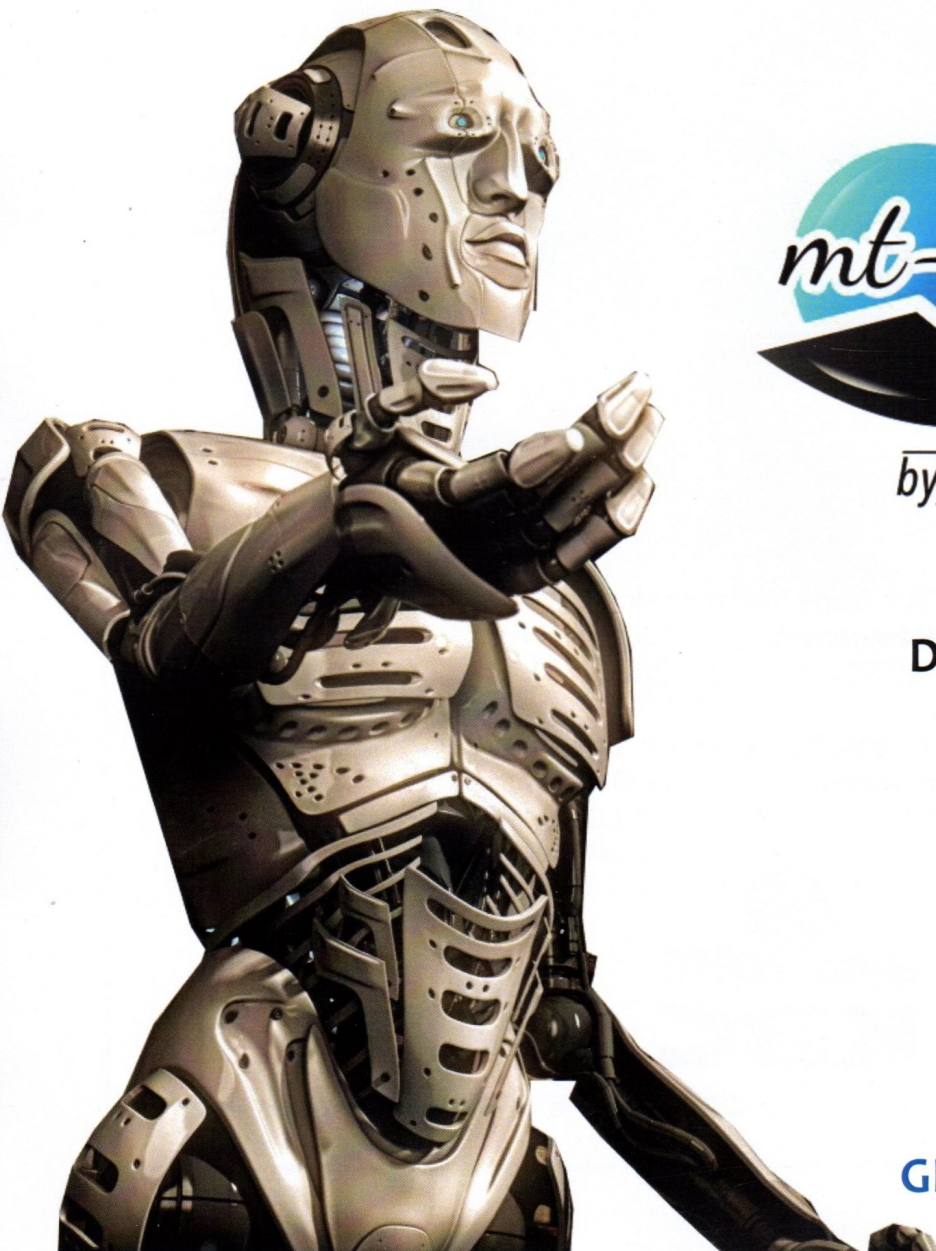
MT PRINT FACTORY

by MICROFILM TECHNIK

TOTAL DOCUMENT SERVICE

Dendermondsesteenweg 151/4 - 2830 Willebroek

03 866 25 25 www.mtprintfactory.be

by **MT PRINT FACTORY**

PRINT - COPY- SCAN

DRUKWERK - 3D PRINTING

MICROFILM - SCANNING

DIGITALE ARCHIVERING

NIEUW

GESCHENKBALLONNEN

BALLONDECORATIES

GESCHENKEN - LAMPIONS